

Megjelenik e politikai, tudományos és művészeti lap minden héten kétszer: Szerdán és Szombaton, két-két íven. — Hírlője közöl minden hirdetményt egy apró betűjű szeletsorától három ezüst krétt.

Előfizetheti helyben a szerkesztő-hivatalban (Sebestyén-utca 288 sz. alatt, földszint) félre postán 6, különben 5 e forinttal, az országban minden, azonkívül csak a es. kir. főpostahivatalnál Bécsben.

Kifejezhetlen fájdalommal jelentjük méltóságos cserneki és tarkói gróf **Desseffy Aurel** királyi helytartósági tanácsos és m. t. társasági tagnak, ma reggel 5 $\frac{1}{2}$ órakor rövid betegeskedés után, élete 34. évében inlázban történt kora elhunytát.

Azt hisszük, hogy e szavak: „Ő nincs többé“ minden hazafi kebelben a legméltóbb bánatot 's fájdalmat költik fel. — Nemesak e lapok, melyek magas neve és ritka tulajdonai által szerezték magoknak legnagyobb részben üdvös hatásukat; — nem azon párt, melyet mi megfontolva haladónak szeretünk nevezni; — nem azon Tanács, mellynek ő díszje volt; — nem szerető rokoni és baráti egyedül: de azt hisszük, az egész haza fogja érezni azon veszteséget, mellynél nagyobb kevés érhetne volna — ötlet közös anyánkat.

Rövid ideig, de tündöklőleg és jóltevőleg ragyogott ezen első nagyságu csillag hazánk egén. — Pályáját — mihelyt a megkívántató adatok kezünknel lesznek — tudatni fogjuk t. olvasóinkkal. — Most fájdalmas érzéseink elfojtják szavainkat. — Béke és áldás hamvainak! — hervadhatatlan koszorú emlékének!

TARTALOM:

Magyarország és Erdély. Kinevezések. Halálozás. — Nélkületek ha lehet. — Igazítás. — Adóviszonyaink. — Fővárosi mozgalmak. — (Carl Henriette. — Nemzeti színház. — Zene-érv.) — Tudósítás Turóc és Ungmegye közgyűléséből. — Pécsi levél (névelly a P. H.-ban megjelent 's a pécsi kaszinó tárgyazó közleményre czáfolat. Mihálovics József k. tan. †) — Kassai jótékony nőegyesület közgyűlése. — Szathmármegyéből (Uray Bálint nyilatkozata.) — Vidéki hírek (I. Bácskában nagy hó. II. Pozsonyi takarékpénztár.) —

Franciaország. A követkamrában a felírás fölötti vitatkozás folytatása. Thiers, Berryer 's több jeles szónok beszéde. —

Orosz és Lengyelország. Kaukasszi és lengyel állapot.

Északamerika. Kinevezési nagy szükség.

Vegyes közlések.

Ór. Papi javak. (Vége).

Hírlő.

Magyarország és Erdély.

A nmu m. k. udvari Kamara a megüresült luhocsnai erdőszirnokságra Thernovszky Károly díjtalan erdőszirnokokat alkalmazá.

Bajnovics József, almás-mezői fők-harminczados brassói fő harminczadi imokká nevezetett.

Szilviny Adalbert, só- és harminczad-felügyelőségnek ideiglenes segéd t. évi januar 17-dikén meghalálozott.

Karansebesi Juhász József, erdélyi k. kinevezési tanácsnok nyugalmába helyeztetvén, ugyanezen hivatal ürességbe jött.

Ócs. 's ap. kir. Felsőge kerületi főhadbiztossá Pozsonyban Braunitz Ferenczet, az alsó-ausztriai főhadbiztosságnál alkalmazásba volt hadbiztost, méltóztatott legkegyelmesebben kinevezni.

A nm. magyar kir. udv. Kamara a Marmarosban újan felállított técsói kam. ügyvéd-hivatalra Losy Imre nádori törvényszéki actuariusi alkalmazá, jó tulajdonságai tekintetéből. —

A vajda-hunyadi kam. igazgatósági actuarius-hivatal Moritz Károly halála által megürült.

© Pest, febr. 9. 1842.

Nélkületek ha lehet.

Az iparegyesületről ismét egy cikket olvastunk, mellynek szavaihoz helyén állandó tőlünk is egypár észrevétel.

1) A' 114 számú vezércikk panaszosan említi, hogy Magyarországban 16,500 pap, 267,000 fizethető nemes férfi, 80,000 tisztviselő 's honorator, 85,500 kézműves és mesterember, és mennyi! paraszt, és nőnemű lakik: 's az iparegyesület részére még sem jött be eddig több, mint 30,000 ft. — E panasz méltányos. De van mind erre nézve még méltányosabb panasz, az: hogy a' vezércikk váró szemé' épen azokra függesztvék, kiket a szabadelmőség örökké zaklat, gúnynyal 's szidalommal kerget a nemzet-

diesőség templomától. Itt helyén van, hogy a szabadelmü urak kissé számot vessenek saját politikájok józanságával; melly számvetési műtételhez mi akarjuk tartani az égő világot — A' szabadelmü szövevények az által, hogy a fejtér sorokban is irtak a feketék között; az által, hogy minden tervök mögött szerettek amugy kódón át, még valami mást is a háttérben mutogatni; — azon szerencsétlen ifjúskodás által, mi szerint olly igen szerettek mindent, mindenkiért és mindenki nevében szólni; — az által, hogy a' haladásnak 's különösen terveiknek minden barázdáját egyedül a zsidó felé 's látszólag a nép felé, uelly szótök a joguralom' és a 'vérvnyomok' szavai-val magyaráltak: ezek által, mondom, ök mind a 16,500 papot, legalább 265,000 fizethető nemes férfit, 's a magyarajkú 's eredetű 's valamikéivel bíró porság egész tömegét hosszú időre ellátták okkal arra, hogy mind ezek a szabadelmü szövevény urakat a 'nélkületek, ha lehet' elvének gyakorlati betanulásában hatalmas nemmozdulással elősegítsék. —

2) A felhívott vezércikk ez eredményből következtést húz, és bölesen; azt mondja ő: ez tehát az a hirsztelt „közzellem“? — Van ott az életphilosophia tábláján egy másik kérdés, tartuk csak közelebb hozzá a világot! — ime már olvasható. — Ezek tehát azok a 'szószék' mögött álló híres milliók, kik rokon sziveitekben találják a boldogság lételvét? — ez azon hirsztelt népszerűség, ama hirsztelt „nélkületek, ha kell.“ — Ime itt kell!

3) Igaz, most talán, — ha érdem, van benne részünk, — már a vezércikknek nem dörögnek, csak súgnak, — a' vagyonosok fülebe; — igaz, a szabad föld eszméje ezerszer meg ezerszer szerdarává változott: már a' feudalis oppositio is megszűnt károgni, 's a károgo varjusergéből, a rivalgó szajkókból emberalakok ismértetnek: de a nemzet bizodalma épen olly lassan, épen olly nehezen öled, a' milly lassan és nehezen sikerült azok műve, kik o' bizalmat — proprie mondhatom, — agyon „szónoklották“. Tudniok kell pedig, hogy arra nézve unszolásaik, egy F. A. féle mázolás (nem tudom, vajjon van-e még a' mostani vezércikknek ellen annyi renesans, mint ez előtt volt), elég, hogy a jobb gondolatok is annyira elkórosodjanak, miszerint nem kiserejű orvosra van szükségök. — Tudniok kell, hogy ök a nemzet böleseinek pályáját, tövisekkel 's rögökkel szórták teli, mellyeken amazoknak segéd-műnkkel is sok lesz háritandó, mig a normalis állapot, mellyben a méltányosság az ellenfélnek fegyverszünetet sőt kezet is nyújt a közös akadály elhárításához.

4) Az iparegyesület nem szabadelmü elv, hanem tőkével a haza földjének instructiója; tanjával a hazalélek haladásának jó eszköze: azért annak sikerülést és gyümölcs-dús pályát ohajtva, mihelyt ivet látandunk, mi is önkkel, ha kell, testet

fogunk adni ez egyszerű, de legjobb szándékkal írt ígéhez.

Igazítás. Előbbi számunk foczikkében a 2ik hasáb 8d sorában igazgatás helyett olvasd igazgatás; — továbbá a kinevezések rovatában Mexic helyt. olv. Mexicet, 's ugyan itt a báni hivatal főjegyzőjét helyett — báni tábla ítélmesterét.

Adóviszonyaink.*)

A naponkint növekedő beligazgatási törek súlyla alatt foháskodik adózó népünk: de sikeretlenül hangzottak-el foháskodásai! Ez valóban búsító jelenet; mert municipális szerkezetünk árnyékoldala 's hátramaradásunk szomorú jele!

Ha adóviszonyainkat minden részrehajlás és elfogultság nélkül fejtegetjük, lehetetlen meg nem győződnünk, hogy azon okok, mellyekből az ugynevezett adózó-néposztály keserves állapotja ered, adó-rendszerünk tökéletlenségében gyökereznek. Minden szabályszerű követési kulcs nélkül történik többnyire az adónak, felületesen és hamarkodva szerkesztett összeírásokon épült aránytalan felosztása; könnyelműség és önkény pazarolja-el-nemmellykor gondatlanul, de néha rozszelkűleg is, a szegénység vagyonaát, erejét, időjét; 's ezekhez járul még a hivatalbeli hatalommal és tisztviselői állással visszaélés, gyakorta minden hathatós ellenőrség 's felelőség hiánya mellett. Szembetűnő, hogy illy tetemes igazgatásbeli hibák összehatásából adógyünk mostani természetelleni állapotjának annál bizonyosabban kellett kifejlődnie, minthogy az évről-évre folyton gyakorlott visszaélések 's a törvényeseknek látszó cselekvények közti határvonal végre mintegy eltűnik, vagy legalább gyakorta ismerhetlenné válik. Mivel tehát itt egy olly erősen meggyökerezett 's annyira elavult nyavalyának orvoslása forog szóban, miszerint ellene az egyesek legfényesb értelmessége 's legrendíthetlenebb jólelkűsége is csak sikeretlenül küzdhet; beligazgatásunk ezen legérdekesebb ágának kezelését szigorú 's tökéletesen ellenőrzött czélszerű elvekre kell építenünk, hahogy törvényhatározta rendszabályok után biztos föltételek mellett alkotmányos életünk átalakítását akarjuk eszközölni.

En részemről nem kétem, hogy a tanácskozás az adózók sorsáról, jövő országgyűlésünk föltárgya leend; minelfogva az adózó nép javára nézve böles törvényhozóink mely belátása és taníthatatlan hazafi-ágától olly hathatós alkotmányunk és korunk szelleméből eredett törvényeket reménylek, mellyek tökéletesen adó-rendszerünket kiigazítani; a nem kevés visszaéléseket, mellyek beligazgatásunk rendes penzbeli szükségeit olly abnormis tömegré szaporították, korlátozni; és így háziadó penztárainkat czélszerű takarékoskossá és gazdálkodás által szabályozott állapotra visszahozván, gyámoltat-

*E tárgyban is, mielőtt ahhoz magunk szólunk, elvünk, a megfontolás, kívánja, hogy mások véleményét kihallgassuk. Szerk.

lan adózó népünk vagyont 's jóllétét biztosítani képesek lesznek. Ezen törvényeket részletesen fejtegetni vagy tervezni e soraim körét fölülmúlva, rövideden érinteni bátorodom: hogy egyéni véleményem szerint a beligazgatási terhek egész tömegét rendes és rendkívüli költségekre törvényesen felosztani 's elkülönöztetni ohajtánám; és így tanácsosnak, de czélszerűnek is tartanám, hogy a rendes háziadó eddigleni, némelly ezutánra törvényesen meghatározandó terheiben, p. o. megyei útsinálásban 's több efélében (alkotmányos állásunkat tökéletesen biztosító móddal 's föltételek mellett) a nemesség is részesülne; a rendkívüli terhek pedig, hova mind azon költség számítandó, mellyek országgyűlésileg követendő ajánlatok által fedezendőek lennének, a nemességet egyedül érdekélik.

Nézetem szerint nem a nemesség adóztatása, se nem házi pénztáraink gazdagítása, hanem a nép anyagi boldogságának előmozdítása a kiűzött cél; ez pedig a most előadottak végbevitelével talán biztosabban elérhető, mint amazok kedvező eszméje által, kik a nemességet általában minden, mind mostani mind jövőendő beligazgatási terhekben közösen az adózó néposztályal részesíteni akarják; mert könnyen sejtendő, hogy ezen terv következtében, a jelenlegi szükségek szaporodása, a szabadelműségek buzgalma után, háziadó-pénztáraink egésze a bővebben oda ümlendezendő pénzforgások által határozatlan magasságra áradna ugyan; de mivel így a szegénységet terhelő rovatok részének az egészhez képest arányosan növekednie kellene, nincs kétség, miszerint az eddig szokásban volt kezelés módja szerint adózó népünk sorsa, még mostani állapotjánál is nyomasztóbbá válnék.

Nem kétkedem, hogy lesznek, kik a haladó kor parancsoló szüksége által jólétünk föltételivé vált érdekekkel előállni, 's a mennyiben ezek kifejlődésére pénz is kívántatnék, a tervezett czélszerű gazdálkodásban annak akadályozását aggodalommal látni el nem mulasztják; de ezen ellenvetés annál kevésbé tántoríthatja meg véleményemet, minél bizonyosabb, hogy az, mi valóban életünk és korunk kelleke, minden ösztönzés nélkül is életbe szokott lépni; és így a házi pénztárakra csak nemlegesen ható takarékoság kifejlődésünket nemcsak nem akadályoztatni, sőt előmozdítani fogja; és ha azon kellekek oly neműek, hogy csak pénz által létesülhetnek, mostani rendszerünk mellett valóban kevesebb sikert ígér a házi pénztárakban felhalmozandó pénztömeg, mintha takarékosb fölügyelés hiányában kezünkben maradna, 's így minket közhasznú vállalatokra 's azok folytatására képesekké tenne; mert az ily akár vállalatok, akár országosan kivetett költségek úgy is vagy részvényes társaságokat illetvén, vagy pedig tervem szerint, rendkívüli, a háziadótól tehát elkülönöztetett közterhek közé tartozván, a háziadó-pénztárait nem érdekélik, mellyek egyedüli feladata, hogy a czélszerű takarékoság és gazdálkodás eszméjében a szabályozott rendes megyei beligazgatási költségek fedeztessenek.

Van egy párt, mellynek messze czélzó törekvései nézetimmel homlok egyenest ellenkező ohajtásomat hátramaradásnak, sőt visszalépésnek bélyegezni, 's arra szokott atkát kimondani elnem mulasztja; szabad legyen tehát ez iránt is nyilatkoznom.

A ki eszméit azon szerénység nélkül, melylyet mindenkitől méltán követelhetni, ki ohajtásait, vagy nézeteit a közönség elibe terjeszti, — hozza indítványba; sőt azok győzelmét parancsoló hangon igényelvén, terveit matematikai igazságok gyánánt a fenálló rendnek dacosan ellenszegzi; ezen ügyetlen taktikája mellett indítványát veszélyezteteli, 's gyakran önmaga meg is bukthatja; mert bizalmatlanul vonakodunk azt érett megfontolás nélkül elfogadni, mi nekünk oly merészen és zivatarosan nyújtatik. Sok szomorú tapasztalás igazolja is a nemzetek azon ellenszegülési ösztönét, mellyel önkényű üdvözítőket népboldogító terveikkel együtt visszautasítják. Epen ez pedig az izgató párt helyzete, valahányszor a háziadó kérdésének fejtegetése nála szóba jő; mert ha indítványát felebarátink iránti szereteten, könyörületességen állapítaná, az emberbarátság szentesítette fölhívása annál több rokon szenvre 's viszhangra találna nagylelkű

nemességünk szívében, minél bizonyosabb, hogy az adózó nép boldogsága előmozdításával a többség legforróbb ohajtása valósulván, a leghanyagabbak sem maradnának hátra, midőn most úgy is mindenembszerető kebel egész készséggel felebarátjának segédkezet nyújtogat; de ha ezen ügyet az engedvények virág-dús mezejéről a Corpus juris, levéltárak sötét aknáiba átszállítva, a törvényre vált hosszás szokással ellentétben, a háziadó terhek nagy részbeni elvállalása a nemességtől kötelességgel igényeltetik, és pedig föltétlenül, minden kikötés üdvös sikere iránti biztosíték nélkül mintegy követeltetik; hahogy az említett párt, tervét azon állításra alapítja, hogy az ország kiváltságos osztályai már az utolsó század alatt is a közterhek viselésében a közgazdaság útmutatása szerint eléggé nem részesülvén, a háziadó nagyobb részének ezutání átvételével csupán régen időért adósságukat váltanak be, 's egyedül elmulasztott kötelességeket teljesítenek: akkor bizonyos, hogy sem a birtokos nemesség, sem a birtoktalannak nagyobb része ezen minden erkölcsi 's anyagi érdekeit oly érzékenyen megsértő elveket sajátjának el nem ismerheti, annál kevesebbé pedig fogadhatja-el azokat, minél világosabban a törvény és historia nyomán kifejlík, hogy ama párt véleménye letdolgokon nem alapul.

Ennek felvilágosítására 's hogy tisztába jöhes-sünk a kérdés fekvésére nézve, el nem mellőzhetem azon adózások neveit előszámlálni, mellyekkel az ország kiváltságos osztályai, főképp pedig a földbirtokos nemesség, a közterhek egész tömegének viselésében a mult század elejétől fogva részesülnek; mert adóviszonyink fejtegetésében nem arról kell emelkedni, vajjon a nemzet imez vagy amaz osztálya többet vagy kevesebbet fizet-e egyik vagy másik pénztárba? hanem a közterhek egész tömegét és nem a háziadó kérdését különzárva szükséges tekintetbe venni.

Hogy a nemesség 1715ben fekvő birtokának egyrészt az akkor behozott állandó adót alapította — bevezette ténny; hogy pedig nem álom, nem sophisma, nem is ábrándozás, ha azt állítjuk, hogy ezen adományyal, állandó rendes katonaság megállapítása mellett, az akkori adónak tökéjét egyszerre is örökre birtok földeiben lefizette, ezt M. Terézia boldogemlékezetű királynőnk ezen földek iránti úrbéri rendelkezései 's az 1836. évi országgyűlés, mellyek következtében (noha törvényes jogaink 's jövedelmeink kárával, köznépünknek pedig nem mindig 's mindenütt hasznával) még inkább testté vált az ige, világosan megmutatják. Hogy a nemesség ezzel minden további adózási kötelességet beteljesítettnek nem tartotta 's nem is tartja; hogy a portalis és personalis insurrectiók alól magát soha ki nem vonta, sőt azt még béke idejében is, bár tetemes költségbe került volna, létegesített 's folyvást gyakoroltatni, és így mindig minden esetre a trón és haza védelmére készen lenni ohajtotta legyen, azt nem tagadhatni; valamint ezt azon buzgalmas sok költség, sőt olykor áldozatok is bizonyítják, miket a király és haza védelmére 's fentartására hozott, 's melly dícső kötelességet legszentebb jogai közé számítván, jövendőben is valahányszor azt a haza igényelni fogja, örömmel ismélteni el nem mulasztja. Vannak ugyan, kik az áldozat-igénylő külbajak lenyugtát a nemesség szemére hányják; de erre már meg van felelve az insurrectiók organizáltatásának 's folyvásti gyakorlatának nemcsak kinyilatkozott kívánata, hanem a kir. városokban (mellyek mindegyike, törvényeink szerint, egy egy nemes képez, sőt tetteleg nemesi jogok 's földek birtokosa) a polgári katonaságban valóulása által is. Azonban bizonytalan mind az, mit a homály a jövendő keblében rejtett; hiszen ha megfontoljuk, hogy a legközelebb mult időkben is az egyszerű többször közelgető vihar csak a legmélyebb kormányzási bölcsesség által esdősítettett le, a mesterségesen visszatarított düh kitörése nem lehetelenségek közé sorozandó; mellyet ha a magyarok Istene fölünk eltávolít, a legerzékenyebb halálal fogjuk ugyan köszönni neki; de ha nem, — a veszély idejében bizonyosan a haza 's király minden nemes hazafit a maga helyén 's készen találand bár élte veszélyével 's az önmegtadadás minden áldozatival szent kötelességének megfelelni. Mivel tehát nem a magyar nemesség oka, hogy fáradalomra, gyakorlatra 's

költségre készsége most nyugalommal cseréltetik fel, nem kellene senkinek is, kivált hazafinak, a nem önkint vállalt, sőt inkább kedvelten jelenlegi nyugalmat és pihenést a magyar nemességtől irigyleni.

Ezen nagyszerű törvényes adózásokhoz járul még a számtalan kisebb tömege; u. m. a közjó előmozdítására törvényesen a nemességre kivetett országgyűlési segedelmek; a nemességnek közhasznú munkák elősegítésére p. o. utak, hidak, csatornák, megyeházák, börtönök építésére 'sat. hol itt hol amott bőkezűen ajánlott önkintes adakozásai. A mi egyszersmind azon állításnak, hogy a nemesség a beligazgatási terhekben nem részesül, helytelenségét megmutatja; minek megczáfolására még többet is hozhatnánk elő, p. o. a megyebeli tisztviselők fizetéseit, mellyek a mennyiben salariumból állnak, a házi-pénztárt terhelik ugyan, de mellyek másik talán nagyobb részét, a nap-díjakat t. i., azon nemes fizeti, kinek ügyében a tisztviselő akár hasznával akár kárával a földes úrnak vagy birtoktalannak nemesnek foglalkodott; hát az uriszékek költségei nem terhelik egészen a földesurakat? noha azokon gyakran egyedül a jobbágyok érdekei vétetnek tárgyalatás alá. Még több e felét, a mi, mert minden nap előfordul, tekintetbe sem véteik, de még is beligazgatási-adó, noha közvetlenül a házi-pénztár-adószedő kezébe nem kerül, — lehetne elősorolni; p. o. egyedül a földesúrra háromló tagosztály költségeit, holott a tagosztálynak hasznát az egész haza, a földnépe szintugy mint a nemes földesúr élvezi. A legújabb törvény által csupán a papiros maradt, de tettelesen eltűnt fiskalitását a földesúrnak jobbágya magvaszakadása esetében elhallgatom; el a minden kárpótlás nélkül eltörölt kisebb dácziákat; úgy szinte a legközelebb vásárookra már többé nem történhet földesúri termékek eladás végetti fuvarozását oly országban, hol ugy is oly csekély lábón áll még a belkereskedés is, 's hol a történhető fuvarozási visszaélések eltávoztatása csupán a megyei tisztviselőktől függ; elhallgatom végre a mindenütt e világon, hol csak robot még fenáll, szükséges szakmáynak eltörölését, melly eltörölés a természet mennyiségét az egész ország kárával oly észrevehetőleg csökkentti; mert nem a szakmáynban áll a teher, hanem abban, ha azt a földesúr kénye szerint meghatározza; és annak megszüntetése csak ott lehet üdvös, hol a földnépe kötelességének érzetere már ki van képezve; hol azok, kiknek tehetsége béres-tartást enged, hiv és ügyes béreseket egyszersmind találhatnak; hol végre a telkes gazda telkének díjában köteles földesúri munkájából azon időt a maga hasznára fordítja, mellyet szorgalma által vagy megkimélt, vagy mellyet úr dolgában a maga hasznára nélkül földes-ura kárával rosszul töltvén, önjavára fordíthatott volna. Mind igazi adózások ezek, mellyek nem panaszképp említetnek itt, holott jövedelem-csökkentéssel vannak összefoglalva, a nélkül hogy a köznép szorgalmát ösztönöznék; és így a birtokos kára nem vigasztaltatik, sem az egész haza javával, sem pedig a földnépnek szorgalma által annak jobblétre vezérletével; sőt a föld-birtokos tehetsége csökkentvén ezek által, ő épen akkor mind jobban jobban elszegényül, midőn leg-többet várna tőle a Haza, és az ő hazafisága is leginkább lenne kész édes hazáját virágoztatni 's gyümölcsöztetni.

Szembetűnő, hogy a nemességnek ezen különböz adózási rendes számvetés alá vonni, az az számokkal kifejezni még közelítőleg is lehetetlen; azonban mind ezen nagy 's kisszerű, hol önkéntes hol törvényes, akár igenleges akár nemleges adományokat összeálítván; az indirect adót pedig (ám-bár ez a földbirtokos nemességet, mint legtöbbet természetűt, és fogyasztót legerősebben adóztatja) itt nem is érintvén, minden öncsalódás nélkül bátor önértettel emondhatjuk, hogy a magyar birtokosok a haza 's embertárs iránti kötelességnek teljesítésével oly kevésbé maradtak-hátra, hogy azon méltatlan szemrehányást, melly jelen állását a törvényességgel, alkormányunk józan szellemével és minden méltányossággal ellenkezőnek vádolja, senkítől sem hazában sem hazán kívül bizonyosan meg nem érdemlették; sőt azt állíthatnók, hogy csak azoknak ha nem rossz legalább kétes szándéka, kik utjokban talált mások érdemeit készakarva letiporják; vagy olyanoknak akár ügyetlensége, akár

cselszövészetettnék, sietni láttaségét festhek tömegzárjarta. Ezen égőkos nemesdás nélkül azok gúnyelegendőne dalis op

Gondtásat remédekei a lódi állandokodjunk esgényülésüntéze, a a beligazgahanyaglot a depertitok szerű és he terjesztése a fejlődő k adó-pénztár re az orszá gas mezőt pedig úrizk latitól, kik veiket hia ben, olyk sok, és fé rejtekben ta hogy minde lenni a köz a közállomá gedik ám mértékben v te nagyobb pénzekről joggal birni háramlandó hez együttve szerint siker zetes, mivel a közveszes virágzás sietó megkiván nem kellene kesedést, m tokat igényl denkor kész kezetei közé kasztani, ez mazni; és ig gasztos érzel adózások dis Mert valóban legalább rövid tot tesznek kik egyrészn ali, más rész alabb annak oszlopa a fö czélzó törekv közlendő nyu kodnak.

Hogy fülunk is mint vezni akarjuk épen nem kell szerint ezen némally a me gult jó birtok egyének, kik dig és milder varum in suanuk csekély től várják jele szükség felvi összekötteszad világotól Hazát felgyúj hoz szokott czélbul, a bi sok, mellyek

eselszövöskegése, kik az adót csak akkor hiszik lefizetettnek, ha az adózót angaricaliter az adószedőhez sietni látták, — a nemesség úgynevezett adómentességét festheti azon gyűlöletes színben, mintha a közterhek tömegének egész súlyát a nemesség minden hozzájárulása nélkül egyedül az úgynevezett adózáncra hárította volna. Nem, nem Uraim és még egyszer nem! Ezen égbekiáltó vád és bűn nem terheli a birtokos nemesek lélekisméretét; ezt minden tartózkodás nélkül bátorodom kimondani, nem rettegvén azok gúnyától, kik minden ellenzés letarolására elengedőnek vélik, mások nézeteit átokteljes feudalis oppositiónak keresztelni.

Gondoskodjunk tehát a fölünk is sorsa javítását reménylő számos néposztályról, mert az ő érdekei a miénkkel kezdet fogva az egész hazaválódó állandó érdekében fekszenek; de ne gondoskodjunk csak a haza fogytával bekövetkező elszegényülésünk, hanem az adórendszer czelszerű elintézése, a sok és nem kis visszaélések elhárítása, a belgazgatási költségek egy részbeni átvétele, az elhanyagolt ipar, tespedő szorgalom föllevenítése, a depertitók megszüntetésének igyekezete és a czelszerű és helyes elemi oktatás foganatosítása 's kiterjesztése által. Fordítsuk hát egész figyelmünket a fejlődő kor igényeire; de ne toljunk azért háziadó-pénztárainkra olyan terheket, melyek viselésére az ország-gyűlési ajánlatok ekkor is elég tágas mezőt nyitottak tehetségünknek. Mindenek előtt pedig őrizkedjünk ama felekezeti veszélyes javaslatától, kik hazánk boldogságát kockáztató terveiket hiu okoskodásuk egyoldalú fejtegetései között, olykor ferde, gyakran következtelen állítások, és felbenmaradt sylogismusok által 's alatt, rejtekben tartják; kik p. o. azon elvre hivatkoznak, hogy mindenkinek azon arányban részesnek kell lenni a közterhek viselésében, melyekben részes a közállomány jótékonyágában; de meg nem engedik ám azoknak, kik a közterheket nagyobb mértékben viselik, a közjogok gyakorlatában szinte nagyobb mértékben részesülhetést; azaz: a közpénzről határozatoknál oly arányban szavazati joggal bírniok, minőben mindegyik közülök a reá háramlandó rendes és rendkívüli házi adó fizetéséhez együttvéve járul. De még akkor is, ha tervem szerint sikerülne az igazságos arányi kivetés és fizetés, mivel a haza védelme jövőndő szorultságai, a közveszélyek bekövetkezhete, valamint a belvirágzás siettetésére szükséges és hasznossá válható megkivántatások mértéke oly igen bizonytalan; nem kellene talán azon lovagiságot, azon szent lelkesedést, mellyel a nemesség a hazának áldozatokat igénylő felhívását nagylelkűleg elfogadni mindenkor kész vala, csupán a Múltak dicső emlékeztei közé visszalökni, a Jelen emelkedéseit lankasztani, ez által a Jövendő gyanúsítani, rágalmazni; és így a hon és szabadság szeretete magasztos érzelmét egyedül a kényszerítőleg kivetett adózások disztelen mindennapiságában elfusaszni. Mert valóban sokat bíznak azok vakságunkban, vagy legalább rövidlátásunkban, és felette rossz szolgálatot tesznek mind Királynak, mind Hazának, kik egyrészt a valódi hazafiság erkölcsét oltogatni, más részről, nem mindig a köznép vagy legalább annak többsége hasznával, alkotmányunk főoszlopa a földbirtokos nemesség elszegényítésére czélzó törekvéseiket, a békés reform útján eszközöndő nyugalmas átalakulásnak nevezni bátorodnak.

Hogy forrongó korunk mozgalmi közt, nálunk is mint másutt, egy izgató, vagy ha úgy nevezni akarjuk, gyökérintő (radikál) párt keletkezett, épen nem kell csodálkozni; azon sem kell bámolni, miszerint ezen párt vezérei, apostolai, hívei, (ha némelly a most divatozó eszmék mámorában elfogult jó birtokos fiatalokat kivesszünk) többnyire oly egyének, kik a historia szerint, és úgy mint mindig és mindenütt in motibus rei publicae rerum novarum in sua tantum commoda speculatores, vagyonuk csekély léténél fogva a fenállónak feldöntésétől várják jelen helyzetök javulását; de épen azért szükség felvigyázni a Múltat, Jelen és Jövendő összeköttetésben felfogó értelmes, és sem a század világtól el nem maradó, sem pedig ezzel a Hazát felgyújtani nem merészlő, érett megfontolással hoz szokott hazafiaknak; nehogy, habár jó czélbul, a birtok érdekeit aláadó tanok és oktatók, melyek minden időben, már szemünk láttá-

ra is, a világon csak bajt, csak veszélyt, és annyi évek után még most sem szűnő nyugtalanságot szültek; nálunk az okosság és alkotmányosan törvényes igazság korlátai közé szorítottassanak; ne pedig a század ohajtásai gyanánt, alkotmányunk kifejtése színe alatt, a megsértett emberjogok szent érdekének ürügyül szolgáljanak, és a közigazgatás, jogszerűség káprázataival fölpiperézve, a hazafiság, szabadelmség, haladás áldott neveit viselvén, szép és magasatos szavakkal, mint valamely üres dobbul eredett hangokkal, bámulásra ragadott hallgatóikat elámiták.

Nagy méltánylást és köszönetet érdemelnek hát azon elszánt lelkek, mind a hazától mind a fejedelemtől, kik hangyabolyba szúrva sem a sok kis ellenséggel, sem annak csipéseivel nem gondolván, minden proteuszkodó dialectikát megvetve, nagyobb-szerű felfogások hatalmának segédelmével, tiszta lelkiismeretök biztában, eltökélt férfias akarattal nem a' haza sem a nemzet kifejtését elfojtani, hanem a korszellemeink hazánkban alaposabb, bizonyosabb, és így legakadálymentesebb üdvös irányt adni, a hon 's király java, és a nemzet emelkedése tekintetében ügykeznek; és egyszersmind szabadelmü, alkotmányosan - törvényes, loyális eszméjük és elvök legnagyobb következetességgel végbevitt kiterjesztése által, a homályban lappangó kétszínűséget és haszonlesést álorozájától megfosztván, egynél többet már elámitottságának bilincseiből megszabadítottak, kit különben talán csak az események szakadatlan árja amaz utópiai álmaiból riasztott volna fel, melyekben elmerülve jámbor hiedellel édes hazája boldogságát elősegélni vélte, holott egyedül a rossz vagy legalább is kétes szándék törekvéseinek eszközül szolgált.

Gróf Forgács István.

Fővárosi mozgalmak.

A napokban egy kisérlet történt Carl Henriette kisasszony porosz udvari énekesnő kifütylötésére. A művész mint halljuk, eleve értesítve volt a szándékról: azonban művészetének önértékében nem használta a szokott kikerülési módokat, millyen egy kis rögtöni rekedtség; hanem fellépett, 's ügyét a műveltebb közönség bírálatára bízta; és nem csalódott. Mert a közönség értesülvén a szándékról a kilépett tartós tapssal fogadta. Az igazgatóság hathatós lépései hurokra keríték a botrány-intézőt. — Miezattal az összeköttetéseket elhallgatjuk; csupán azt sajnáljuk, hogy Carl k a. oly nagy diadalt enged e nyomorú fegyvereknek, az által, hogy a nemzeti színpadon többé fellépni nem akar. Az igazgatóság, mellynek mi mindazok nevében, kik a botrányt gyűlölik és az igaz művészetet méltányolni tudják, köszönetet mondunk; 's bizonyosan elintézendő az akadályokat, 's Carl H. kisasszonyt megtartandja a nemzeti színpadnak, hol minden mást mellőzve most már csak azért is szükséges, hogy töle fiatal színésznőink tanuljanak.

Nemzeti színház Szombaton, február 12-én először fog adni: Tudtán kívül Kémvigjáték 2 felvonásban, francziából fordította Csépregi, a magyar tudós társaság költségén. — A jövő hétre pedig tanulatik 's Szentpétery Zsigmond színész javára bérszűnettel először fog adni: Scribe legújabb 's európai híre kapott *Bilincs* (Un chaîne) című 3 felvonásos vigjátéka, fordítva Csépregi, Egressy Beni és Fekete Soma által.

Zene-elv. A bájhangok hónap Itáliát bámulásra ragadó Briccialdi Gyulamután tizenkét ízben bájolja el a művelt bécsi hallgatóságot fuvolyája gyönyörhangjaival — a hangversenyek ezen kedves szakára városunkba érkezett, édes melodiáinak tengerével kebleinket elöntendő. Első hangversenye — mert mi meg vagyunk győződve, hogy közönségünk őt egy hamar el nem bocsátandja — holnap délután a szokott órában és helyen fog tartatni, mellyre minden művelt zenekedvelőt lélekisméretes őszinteséggel ezennel felszólítunk.

§ (Turóc megyéből.) Január 26-án 1842.*) Ha jól emlékezem, 1840. évi november 9-én történt megyénkben legelőször szó a vegyes házasságokról, 's akkor néhányan, 's ezek közül több protestans is a' kérdéses tárgyat országgyűlésen legelsőszörűben elintézendőnek; addig ő felső-gét a fenforgó vizsálok megszüntetésére hódoló

*) Előbbi levelét tudósítónknak nem vettük. — Szerk.

alázattal megkérendőnek vélvén, egyszersmind kimondák: miképen az ügyési kereset elrendelése esetében, recursusokra alkalom nyújtván, a tárgy alkalmasint még bonyolultabbá válandik. De a többség, actió mellett nyilatkozván, bárha az határozattá nem lön, mindazáltal a tisztí vizsgálat megtevéle vegyes választmányra bízott; ez pedig a vizsgálat eredményéről múlt évi mártiusi közgyűléskor hivatalos jelentését beadván, azon esetre, ha az illető catholikus lelkészek alispáni intésre nem hajolnak, 's az elmulasztottakat aprilis utoljára ki nem pótolnák, pörbe idéztetni rendeltettek, 's e' végett egyszersmind a' törvény értelméhez képest vegyes törvényszék neveztetett ki. Előre látható vala, hogy az intésnek fogantja nem lesz, 's a' pörbeidézést 's ezzel egybekötött bíráskodást a megye el nem kerüli, mi csakugyan megis történt; mert júniusban a pör felvételét, 's a tisztí vizsgálatkor kihallgatott tanúk meghitelesítették. Érkezett időközben felsőbb parancs, melly a szokott értesítést a tárgyat felvilágosító irományokkal együtt felterjesztetni rendelé; mivel pedig a parancshoz a besztercei püspök folyamodása volt csatolva, ez választás végett a tisztí főügyészszel mint felperessel közöltetni határozottat. Mielőtt azonban ez beadott volna, a vegyes törvényszék ülést tartá septem-berben, 's akkor a' pörnek az értesítés megye részéről felsőbb helyre felterjesztéséig függőben maradását ítéletileg kimondá. Octoberi közgyűléskor a tisztí ügyész válasza, 's az egész tárgy szönyegre kerülvén, a pör hozzá tartozó csatolmányokkal hiteles kiadásban felküldetni rendeltetett, egy úttal pedig, mivel a pör folyamataja a kegyelmes parancs által épen nem függesztetnek fel, annak folytatása 's minél előbbi vég elintézése mind a tisztíügyésznek, mind pedig a bíráskodó vegyes törvényszéknek végzésileg meghagyottat. A dolog kimenetelét kiki aggodalmasan várá, annális inkább, mivel azon hír terjedt el, hogy az eredeti pörnek felnem küldése felsőbb helyen rossz néven vetetvén, annak felküldése pótlólag parancsolatni fog. De miután december 6-ától kezdve december 23-kaig folyvást tartott gyűlés alatt e' tárgyban mi sem érkezett, január 11-keze vegyes törvényszéki ülést tüzetett ki. Most már azon dilemma támadt, hogy vagy a kitűzött határnapig valami felsőbb rendelet érkezendik, vagy pedig végítélet hozatik; de egy sem valósult, hanem az alperesek ügyvéde még decemberben Mosony vármegyébe utazván el 's eddig haza sem térvén, ezen az alperesek által pörben előadott oknál fogva a határnap februárius 15-keig halasztottat el, 's ekép az egész tárgy, manet in statu quo; miről majd annak idejében, midőn vagy balra, vagy jobbra eldöntetik, közlésemet folytatandom. —

(Ungbmegeyéből.) Febr. 1-jén 1842.

Évnyegyedes gyűléseink f. évi január 24-ken kezdődtek, 's 29-keig folytatva tartott üléseinkben a szönyegre került nevezetes tárgyalatások következők: Múlt hó 15-keről általam terjedelmesen közölt b. Ghillányi Sándor halála által megyénk a katonai részletek szállításában felakadván 's e részben elnök alispánunk gondos előintézkedése által azoknak ideigleni szállítása egyedül január utolsó napjaig biztosíthatatván, a további módon leendő szállítás tervezésére, első alispánunk elnöksége alatt küldöttség neveztetett ki; mellynek véleményes jelentéséből a megyei közönség által az általános 's a szegény adózónép megkímélése tekintetéből, a természetvények megolcsóbbulhatása reménye alatt, csak félve (Augustus 15-keig) árcsökkenést melletti kibérlése elhatározatván, a kenyér, zab, szén- és szalma-részletek összege 20 pengő krért 's így 2/3 krral olcsóbban haszonbérbe adatott. — Ezek folytában a m. kir. udvari Kancelláriának több intézvénye olvastatván fel, szönyegre került a nmu m. k. Helytanácsnak abbeli kegyes rendelkezése, miszerint a nemegyesült görög hitvallású gyermekeknek iskolába járatására a szülék szorítottatni, parancsolatik; — melly kegyelmes, a földnép értelmességét előmozdító kir. parancs valálkülönbség nélkül a megyében lakókra nézve általánosan kiterjesztetvén; a szülék gyermekeiknek a nemzeti iskolákba leendő küldetésére valláskülönbség nélkül általánosan szorítottatni, — rendeltetett. — Szinte a kir. H. tanácsnak abbeli kegyes parancsára nézve, miszerint a Tiszába süllyedt tükék 's karók miatt Czigáur helysége alatt egy sóvalterhelt hajó elsüllyedvén — a vizek kitisz-

titása parancsoltatik; határozatott: hogy addig is, míg Bereghelyében a viztisztításra alkalmaztatni szokott gépegy megszerzéséről gondoskodandik, a vizpartokat bíró földesurakat a vizparton levő fák szabályszerű kivágására az illető szbirak szólítsák fel. — Nemkülönb a H. tanács utján a Felsőségének azon legkegyelmesebb parancsa, hogy az országgyűlési terhek viselésében a nyugalmazott katonatisztek is nyugpénzeiktől aránylag adózzanak; e terheknek jövőben is leendő kivétele's lehető sükeresítésére nézve, kellő fogantatás végett tudomásul vétetett. Végre a H. tanácsnak, a közelebb állított katonajonczok javainak czélszerűbb kezelésére nézve érkezett kegyes parancsa következtében a most állított jonczok javai már ezelőtt a megye által összeírtni rendeltetvén, — azoknak az árakra ügyelő tisztekre leendő minél előbbi beadása a sz. bíraktól ezúttal újlag szorgalmaztatott.

Ezekután felolvastattak Pestmegyének pártolás végett megyénkhez is megküldött abbeli megkereső levele: miszerint a duna-balparti vasút létrehozása sükeresítésében a vállalkozó egyesületnek a m. k. H. tanács intézményei által akadályok tetetnek; e részben az akadályok megszüntetésére felírás határozatván, mind a k. H. tanács megkereseteni, mind a Felsőség jobbgyi alázatossággal megkereteni rendeltetett. — Ugyanezen megyének a reform. főiskola segedelmezteséért küldött megkereső levele: a sz. bírának járasonkinti segélygyűjtésre felszólításuk, köteleességül tetetett Fehér vármegyének: úgyszinté Tolna megyének: Erdélyországnak honunkkal öszvekapcsolatása, — nem különben Bihar megyének a királyi tizedeltörles pártolása végett megyénkhez küldött megkereső levelei: az országgyűlési tárgyak öszvegyűjtésére rendelt küldöttséghez utasítottak. — Vas megyének a börtön-rendszer 's javítóház rendelkezése megyénkkel közöltetvén; — tudomásul vétetett. — Ez alkalommal ft. Cs. J. munkácsi kánonok és táblabíró előterjesztvén, hogy a nyilvános helyen történni szokott büntetés, minő a piacon 's megház előtti veszőzés, korbácsolás 's botoztatások, a büntetések czéljával felvett elvek lelkével, mellyek egyike a „példa-adás“, meg nem egyezik, — azon oknál fogva is, hogy a büntetés szenvedőkben gyakran már a körülálló gyermekek is, ha büntetésüket, vagy is inkább az ütések férfiasan szenvedik, a bünhődteket dicserni, — ellenben, a sivalkodót gyaláznai szokták; 's a mindennapos büntetések látása közönségessé tetetvén, csekély benyomást teszen, 's az illy módoni büntetések, a megrögzött gonosztevőknek semmi hatással nem lévén, — a még egészen el nem romlottakra nézve, — gyakran az efféle nyilvános helyen kapott büntetés a becsület-érsztől fosztaná meg; — indítványozá: hogy a megye háza előtt, 's piacokon eddig divatos veretések szüntessenek meg, 's hogy a gonosztevőkben a jobbulás reménye (melly a büntetések második czélja) végkép meg ne fojtassék, jövőben a büntetések zárthelyen ugyan de hitelesen történjenek!!! — Ezen a jobbulásra 's a tudatlan néptömeg czélszerű javítására szolgáló indítvány, közös akaratlan elfogadtatván — határozatú lón. — Ezen indítványnak elősegítő szüleményei valának: a) a helységbirának a köteleességbeni hanyagság 's engedelmesség miatt rögtön botoztatások eltöröltetése 's megszüntetése; — mellyek miatt eddig falusi birának jobbadán az erkölestelenebbek alkalmazhatván, az erkölesösebb jobbgyok osztálya a gyakori sz. bírói pálezák illetésétől irtózáván kizárattott, — 's a botoztatás helyett: az engedelmesség 's tnyaságok esetében a helységek bírái, vétségök minémiségéhez képest 8 napig a sz. bírák által, azentül a t. szék által meghatározandó időre elzárattani, — rendeltettek; b) úgy szinte a némely helységekben még divatozó kalodázás (cipus) melly mint emberi jobb érzéseket megtompító 's becsület-érsztől kivetkötött nemtelen büntető eszköz — alkalmazatlan büntetésmodnak nyilvánítottván, eltöröltetett, — 's jövőben nézve, a bírák 's helységek házához kísértetni szokott gonosztevők linczratétele határozatott-el. — Ezek után a küldöttségek és sz. birak jelentései jövőnek tárgyalatás alá; 's bárha ezeknek, 's a folyamodásoknak öszve naponkint elég élénkül kezeltettek — a folyamodók mindazáltal utolsó na-

pig, melly egyedül a folyamodásokra tett határozások meghitelesítésére vala kitézve — folyamodásaikkal megyénk béketűrését ostromolni meg nem szüntenek. — Vajha e részben üdvös határozat által kielégítő eszköz nyújthatnák már egyszer megyénknek, a nyugtalanító panaszok megszüntetésére *)!!! —

Pécs januar 31. 1842. A „Pesti-Hirlap“ 108. számában „Baranyából“ közölték cikkben a 30ik lapon ezeket olvasám: „keletkezett legújabb időkben egy politikai lap, melly véleményei 's állításai különözseggel a világot felforgatni, 's ez által ha más nem, legalább herostrati nevezetességet akar magának szerezni; (s e politikai lap a „Világ“) — ez már azon pszichologiai érdekből is, hogy vajjon mennyire képes az emberi elme, fonak alaplól kiindulva, a képtelenségek kigázolhatlan tömkelegébe eltévedni, megérdemli, hogy egy 15 ezer lélekű álló városban némely nyilvános gyülekezet helyén figyelmes szemmel kísértessék; — ennek meghozatalát tehát elrendelvé, — a helyett a „Humorist“ bécsi divatlapot szüntettük meg, mi új finance-operationból történt“ — És ez a pécsi nemzeti kaszinó ügyében, mint olvasható, többes számban szól, aláírva azonban csak egy, Hoier Ignác urat látom; — meglehet, mit még is, míg az ellenkezőről meg nem győzetendem, hínni nem akarok, hogy H. J. ur ezen cikknek felküldésére többek által hatalmaztatván felírta ezeket; azt azonban, hogy illy valóban gyengédelen kifejezésekkel az említett casino ügyei védelmezésére az egész társaság vagy legalább annak többsége által lett volna meghatalmazva, ismervén annak haladási buzgalma, kereken tagadni merem; — megvallom gyengességemet, hogy ezen szerénytelen sorok olvasásakor azon fohász emelkedett nemzeti haladásunkért buzgó keblemben: Istene! hova nem visz némelyeket a fontolóra venni mitsem akaró vak buzgóság?!) mert e sorok tökéletesen meggyőztek arról: mikép egy bizonyos pártnak kell létezni, melly egy, bár egyébkint széles tudományú 's szép tulajdonokkal díszített férjfiának szavaira vakon esküdve, csak az etől jött véleményeket tartván csathatlanoknak, másoktól, bár milly jó alapokra építettek kíméletlenül világ-felforgató különöz vélemény 's állításnak kiáltva, kitkit tölők elidegeníteni törekszik. Nem, H. ur, ez nem a pécsi nemzeti kaszinó czélja 's törekvése; magasabban áll annak szellemi szilárdsága, hogy sem a pártosság undok bélyegét rá sütni lehetne; igyekszik ő minden jót, szépet 's üdvöst tökéletesen felfogni 's éltetni, jöjjön az akár a P. Hirlap, akár a herostrati nevezetességet magának állítólag szerezni akaró újabb időkben keletkezett politikai lap, sőt bármely más lapok szerkesztőjéttől; azt azonban, hogy ő valakit, annál inkább a nemzetiség 's nemzeti haladás előmenetelében fardozó politikai lapot csupa pártszelleműl vezéreltelve kárhozzatna, vagy ezt csak azért, vajjon mennyire képes az emberi eszme fonak alaplól kiindulva a képtelenségek kigázolhatlan tömkelegébe eltévedni, szemmel kísérhesse, rendelte volna meghozatni, közlő ur által említett finance-operation felül azon férjfiás szilárd karakterénél fogva sem teszi, miszerint a legbiztosabb haladást ohajtván, 's csak okoknak hódolni kívánván, nem azt, mit az említett párt hívei „ki“ hanem „mit“ mond, tekinté, — azért csak boesánat kedves H. ur nem személyt, csak dolgot kívántam érdekelni, a micus personae, inimicus rei. — Folyó hó 25én tetettek le hűlt tetemei orahoviczai és göresönyi Mihálovich József kir. tanácsosnak számos tisztelői 's baráti résztvevő jelenlétében a göresönyi nem-

*) Erre nézve igen sokat tehet a megyei kormányzónak lelkes utánlátása. Szerk.

**) Kölesönösen így leszünk a más eszméjével, míg a méltányosság nagy elve erőre nem kap. — Mi azt hisszük, hogy ama cikk íróját megfontolni nem akaró vak buzgóság vezérelti: ő azt gondolja, hogy mi valami herostrati nevezetességet akarván magunknak szerezni, a képtelenségek kigázolhatlan tömkelegébe tévedtünk: — 's kiki erősen hiszi a maga hitét, hiszi sokszor, a nélkül hogy okát tudná: miért. Hiszem mert őseim hitték, úgy szól sok politikai óhitű: hiszem, mert előképeim hiszik, így szól a legtöbb ujhitű; de a gondolkozók kis száma hiszi csak azt, mit jónak 's méltányosnak talál. — Szerk.

zetségi sírboltba életének 86ik évében; a boldogult majd 20 évig viselte közmegelőgülésre megyénk első alispáni hivatalát. Aldás hamvaival.

(Kassáról.) Januar 24kén tartá a kassai jótekönyű egyesület délutáni 3 órakor a várostanács teremében mlgos gróf Forgács Mária elnökle alatt negyedik közgyűlést. A vezér-választmány évi jelentésében előadá, mikép a lefolyt évben is egyesített törekvéseit abban központosítá, hogy a szenvedő emberiség javát menél czélszerűbben emelhesse, mennyiben minden elnyomorodott 's napi kenyerét keresni tehellen szegény a szegények intézetébe elfogadtott. Ezek száma naponkint 70—75öt haladott, s ez által a közönség az annyira alkalmatlan utczai koldulástól fölmentetett. Szíves köszönetét mondá egyszersmind a ns városi hatóságnak, valamint a kapitányi hivatalnak is, e czél megközelítéséhez bizonyított tiszti buzgalmaért s szolgálati készségeért, jelenlétvén egyszersmind, hogy a jelen mostoha körülmények a munkát nélkülöz, s más gyengélkedő házi szegényeket igen megszorítá. Ellenkező hatással voltak ezen elemi-csapások okozta mostoha körülmények az egyesület jóvedelmére, a mennyiben az aláírás által biztosított kegyes ajánlatokból csak 6587 fr. 22¹/₂ kr. váltóban vétetett be. E hiány pótlására a vezér-választmány rendkívüli pénzforrásokat volt kénytelen nyomozni. Az egyesület összes jóvedelme a szegények-s munkaház javára a lefolyt évben 20.306fr. 14¹/₂ kr. v. volt; még pedig: Pénztári-maradék 1840 évről 2759 fr. 45³/₄ kr.; Rendes bevétel a város hét kerületéből 6587 fr. 32¹/₂ kr.; Rendkívüli utakon, s az egyesület vidéki tagjaitól 3970 fr. 7 kr.; A szegények háza eladott készítvényeiből, melly mennyiségben 1668 fr. 15¹/₂ kr. mint tiszta nyereség, s így mintegy ²/₁₀₀ kamat 6649 fr. 1 kr.; Az Intézet alapítványi kamatai 339 fr. 50 kr.; öszesen 20,306fr. 14¹/₂ kr. Az öszses kiadás 22716fr. 35kr.; nevezetesen: a szegények tápláltatására 4878 fr. 14¹/₂ kr.; ruháztatásra 435 fr. 50 kr.; gyapju, len és kenderért 5635 fr. 28 kr.; munkabér az intézetben 's azon kívül a házi szegényekre 2123 fr. 57 kr.; munkáratehetlen házi szegényeknek 336 fr. 17kr.; személyzet évdija 665 fr.; írás és nyomtatási költségek 109 fr. 12 kr.; műszerszám 's házbútorra 326 fr. 50 kr.; tüzi fára 194 fr. 54 kr.; a befogott kóbor koldusokért jutalom 's tömlőczben élelmezettekért a rendőrségnek 176 fr. 11 kr.; az intézet egyéb apró szükségire 730 fr. 59¹/₂ kr.; Azon kívül új angol fonógépek, nem különben gyapju megszerzésére kölesönöztetett 5803 fr. 42kr.; öszses kiadás 22716fr. 35 kr. váltóban.

Az egyesület kettős czélja e posztószövetek tökéletesítésénél teljes figyelemre méltó, a mennyiben nemcsak azon szegények, kik az utczakoldulástól elmozdítottak s mint koldusok a polgári társaságra nézve heréknek s némikép elveszetteknek tekinthetők, ezen intézetben czélirányosan elrendezett munkálatok által mégis annyitennyit keresnek, midőn egyszersmind a henye 's munkálatlan életmódtól elvonatnak: hanem ezen ugyszólván nélkülözhetlen, 's mégis olly gyéren terjedő iparágban minél előbbi meghonosulását elősegíteni, 's másokat utánzásra buzditani törekszik. Alig tetették meg alapja e tökéletesített posztószöveteknek angol fonógépek által, már is ns Abanj és Zemplénmegye, nem különben ns Kassa városa közszolgái 's majd minden uraságok eselédci ezen intézetből vették a ruháztatásukra megkivánt posztót, 's jelenleg már több szomszéd ns megyét is kielégíteni képes, még pedig legörvendetesb sikerrel, a mennyiben eddig is a nyers természetvények megvételére fordított tőkének majdnem ²/₁₀₀ túli kamatot ad. — Nem kevésbbé örvendetes vala azon tudósítás is, mellyet a felügyelő választmány a Ferdinand nevet viselő kisdedovó-intézet részéről előterjesztett a közgyűlésnek. Jelenté többek közt, hogy ezen intézet fenállásának e második évében is ezéljának a lehetőség megfelelő törekedett, 's ez által a közönség figyelmét, megelőgését 's részvétét is megnyerte 's a jónak nem csekély magvait, főkép a nevelés mezején, haszonnal elhínteni elnem mulasztotta. Figyelemre méltó többek közt számos látogatónak amaz öszinte nyilatkozata: milly rendkívüli örömlükre vált azon tapasztalás, hogy a kisdedek vessző's bot, valamint mindazon ember méltóságát lealázó bánásmód nélkül a gonosztól elmozdithatók 's jóra

buzditható már győzhetni, 's hahelyi időtlatik, va lelki jólétékkal becsület alagszersmindhez szoktgyermek cány, 3 n közrendű, ágost. v., 2 a szőlővénytelen gőn tápláltott. Talajtejjel, gyűtők, főkép melly egyja, és sz tudatlan szgatják ezgyermek r kisdedovó fr. 49 kr. Az egylet köszönetet azon szive hogy dicsőtőségához ségen adomét 350 e nek öregh sz választ Fiedler W czia kisassvika asszporodott sal polgár nyomos s község sz moru sors kerülvén, jutnak, kigondolnak érdekre sz vi díj (4 f viselést k száma év háramlanó szerenesét sorából k léletén va re nem eb re nem em melly év szárnjai adalmasan jótékony teni 's az v a k-i n t resztényel város agg zen előd nel, mel intézésére meghatalm zendő biz felolvast házat érd adásnál e Sámuel ú tóságul gazgatósá het mind barát elő cz alapít talan várc lásában sz. Vincz országbar áldástelje gye k. tal a bet

buzdíthatók; valamint az is, hogy a gyermekben már gyöngéd korától a testi erőt célirányosan kifejthetni, az érzelmet az értelemmel együtt ébreszthetni, s hogy a gyermek már 7 éves kora előtt is — mely időben számtalan házi nevelésnél elhanyagoltatik, vagy legalább rossz társaságban s testi és lelki jóllétét veszélyeztető helyen céliránytalan játékkal becses idejét elvesztegli, — rendes és okos vezérlés alatt testi s lelki vesztől megóvatva egyszerűen a hasznos tudásnak némely előisméreteihez szoktatható legyen. Eddig ez intézetben 306 gyermek ovatott meg; ezek közt 173 fiú, 133 leány, 3 nemes, 7 katonagyermek, 25 polgári, 272 közrendű, 284 római kat., 10 egyesült görög, 10 ágost. v., 2 hely. v., 37 városi, 267 külvárosi, 2 a szőlőkben, 17 árva, 291 törvényes, 15 törvénytelen ágyból származott; 22 az egyetel költségén tápláltatott, 51 egészen vagy részben ruházott. Találkozott számos jótévő, kik e kisdedeket tejjel, gyümölcsessel s más egyébvel megajándékozták, főképp az intézet felszentelése emléknappján, mely egyszerűen szereltt Királyunk születésnapja, és sz. karácson estvéjén. A kisdedek némely tudatlan szülők balítéletei dacára is örömmel látogaják ezen intézetet, s a legvadabb, legpajzánabb gyermek rövid idő alatt egészen megváltozik. Ezen kisdedovó intézet lefolyt-évi összes bevétele 2384 fr. 49 kr. v., kiadása pedig 2338 fr. 53 kr. vala. Az egyetel ezen intézet több jótévéje közzül halás köszönetet mondott a kassai társasági egyesületnek azon szíves részvételeért, melyet azáltal bizonyított, hogy díszösen uralkodó Királyunk születésnapját méltóságához képest megülni szándékozván saját költségén adott fényes táncvizgalomnak egész jövedelmét 350 ezüst rforintot ezen intézet alapítványainak öregbítésére ajánlani kegyeskedett. Ezen intézet választmánya gr. Dessewffy Virginia kisasszony, Fiedler Wilhelmina asszony, Farkasvári Emerencia kisasszony és Keczer szül. Radvánszky Ludovika asszony kinevezett új felügyelő tagokkal szaporodott — Kellemesen lepelt meg ezeketán a kassai polgári község kiküldöttje, tek. Eder Ferencz ur nyomos szavakkal jelentvén, mikép a ns polgári község szívére vévén azon elhagyott árvák szomorú sorsát, melyek a ns város gyámokására kerülvén, rendszeren olly szegény emberek kezeibe jutnak, kik saját gyermekeik nevelésével is mitem gondolnak, s kiknél e szegény árvák csak annyi érdekre számolhatnak, mennyiben egy csekély havij díj (4 fr. v.) kevés testi s lelki táplálékot s gondviselést követelhet; a mennyiben pedig ezen árvák száma évenként növekszik, nehogy a ns városra háramlandó teher az által nagyon szaporodjék, e szerencsétlenek 10—12 éves korban gyámolítottak sorából kitörültenek, s ha szomorú sorsuk szemléletén valamelly érző szív részvétre s könyörületre nem ébred, önvétőkök nélkül földönfutókká, gonosz emberekké növekednek, még pedig a ns város, mely évenként nem keveset áldozik, gyámokai szárnai alatt. A val. polg. község ezen régóta fájdalmasan érzett bajon köllőleg segíteni ohajtván, a jótékony négyesületet bizodalmasan megkérte, hogy anyai gondviselését e szánandó árvákra is terjesztieni s azokat egy célirányosan elrendezendő Árvák-intézetébe összegyűjtve emberekké, keresztyenyekké s polgárokká nevelni, s ez által a város aggasztó gondjain könnyíteni méltóztatnék. Ezen előadás ohajtott vizshangra talált az egyesületnél, mely tárgynak közelebbi megfjítésére s elintézésére az elnök grófnő a nemes város részéről meghatalmazott, s a vezér választmányal értekezendő biztosságnak kiküldetését kérte. — Végre felolvasottat figyelemgerjesztőleg egy a kassai kórházat érdeklő javaslat. Miután t. i. a mult évi számadásnál ezen intézet érdemteljes igazgatója Oswald Sámuel úr 11 évig ritka buzgalommal vitt igazgatóságáral lemondott, s a t. cz. alapítók egy új igazgatósáral megválasztására meghívandók, nem lehet minden a fejlődő kor kívánatival haladó emberbárát előtt érdektelen, hogy ezen változásnál a t. cz. alapítók figyelmét ki ne kerülje az, mit számtalan város, sőt országok bizonyosága a betegek ápolásában mint legközelebbet mutat, t. i. Paulai sz. Vincze által a 17ik század kezdetével Franciaországban alapított s jelenleg a föld minden részein áldásteljes sikerrel munkálkodó Ir galmas hölgyek. Ezek buzgalma s szolgálati készségük által a betegek ápolásában szerzett érdemei a legfe-

szültebb reményt is túlhaladják, követi is a legdusabb áldás mindenféle üdvös hatásukat.

Danilovics Mihály, egyesületi titoknok.

Szathmármegyéből. (Nyilatkozat folyt.)

De a nemességnek, (mellyet a proportionalis commassatiók s az urbéri regulatiók ellen az adózókkal együtt felizgatni, K. L. helységrül helységre járt s melyet mind a mult követválasztásra, s az országgyűlésre utasításul adandó tulságos elvei kivételére, mind a legközelebbi tisztújításra — minden folyamatban lévő proportionalis és regulatorius pereknek megszüntetéséik, s a már létezőknek megsemmítésik ígéréte alatt — társival együtt használt vala) a szemére vont hályog leesvén az által: hogy jelenleg is Homokon, Szalkán, Nábrádon, Darócson, Lázárban, Apában, és Gombásban éppen a túlzó pártiak, s önmaga K. L., élvezik, — tulajdon szavaival élve „a világos törvény ösvényéről eltért, s a köznemességet s adózókat inségre juttató“ birtokuk szabályozásánál fogva általuk végrehajtott arányosító ösvesítésik, és urbéri elkülönzésik hasznokat; s még elmaradt birtokaikban is foganatba véve, tett ígéréteiket nem teljesítik s a felizgatott népet megcsalák; — sőt mostani adóztatási eszméjük elhatározásával, jogai ellen elkövetett intézkedéseket s ómitgatásukat a nemesség tisztán láthatá. Anzonban az ellenem támasztott gyanúsítgatásokat, — alapatlanságukat maga a nemesség is tudván s általam is megfjítvén — visszatöröl: mert nyolcz évi alispánságom ideje alatt egyedül a czegényi, kömörei, papsi és csekei arányosító perekben hajtván végre azon törvényszéki ítéleteket, miket éppen a most létező túlzó párt főnökei mint elnökök és bírák hoztak s megállapítottak, most pedig, bár ön szülöttük ellen vádaskodnak — a három elsőbb minden panasztétel nélkül megnyugovék, s általa sem a nemesség sem az adózó lakosság inségre nem juta; Csekén pedig, egy megyei régi törzökös család egy tagban kivett birtokán a közel rokonok megnem egyezhetése eszközölvén a visszafoglalást, a tette felingerlett köz nemesség s adózók ellen, éppen a mostani túlzópártiak tették a még akkor élő egy családi tag javára a statariális intézkedéseket; s e statariális bíráskodásban is a túlzópártiak vettek részt, s füzettek rablánczokra a lakosokat, annál fogva ezen őket illető vádterhe engem nem nyomhata; — sőt az urbérnek küldöttség utján, rendes urbéri peren kívül, kevesit lett megállapítása s elkülönzése miatt a végrehajtásnak felsőbb helyeken lett megsemmisítése, — ez a nevezett családi tag s országgyűlési követ törvénymagyarázása következtében általa történvén, — s az enyim s tied kérdésében a nagyon is gyalró emberiség míve lévén — engem nem terhelhete. Továbbá a vgyeház építésének elhatározásán, gatló házi körülményeim miatt jelen sem lévén — az ut-csináltatási állandó adózás terhet pedig egyedül magam fordítván el a nemességtől, — nem hogy czéljokat nem érték a gyanúsítgatók: sőt inkább a nemességet maguk ellen ingerlék annyira, hogy az „ittas tömeg“ nevezettel méltatlanul vádoltak, maguk szólíták fel a túlzókat a piszkolódások elhagyására, s kiméletesb előadásokra, és a mind a mellet piszkolódva folytatott előadásokat valóban bámulatra méltó türelemmel hallgatták.

Ezeket előre bocsátva, midőn a nemesség éppen K. L. indítványa következtében körlevelek által behívatott, azon gyanúsítgatásokat — hogy az 182²: 11. t. cz. értelme szerint az urbéri telkeken lakó nemesek összevénása e terv miatt indítványoztatott; (mely indítvány különben is már gyűlésről eljöttöm után tudtomon kívül történt) hogy apostolok jártak volna be a megyét, az urbéri összevénás és 12 pont ellen ingerültséget gerjesztendők; hogy tudtommal vagy meghagyásombul levelek keringtek volna a megye helységiben, a nemességet az ellenfél ellen felszólítandók, hazug rágalomnak nyilvánítom. Ezekre nekem szükségem nem vala; a túlzó párt tettei elárulák ámitásaikat, s a nemesség szemét felnyitották; behivatásukat magok eszközölkék; — sőt a túlzóhoz szító tbíroságra vágyódó néhány egyén több száz forint elvesztegetésével a nemességet részükre felhíván, — noha a közgyűlés előtt harmadnapal érkezett, s a választást eltöltő felsőbb parancsról értesítette némelyek visszaléptek, s más felpénzelt helységekbeli nemeseknek, azért, hogy be ne jöjenek,

elibe küldöttek, valamint néhány helység e miatt, nem koholt okbul „hogy a józanabb irányú helységek önmagukban lecsilapultak,“ — be sem jöttek; még is a túlzó-pártiaknak későbbi tervök következtében, a négy tbíroságra vágyódott egyének elválasztására újabb felbiztatások által szép számu nemesség csődült be; s nekem egyedül a túlzó párt által készített alkalmat kelle használnom.

Kelle használnom, mert, ki a gyűlés folyamatát és eredményét, minden pártérdek nélkül tekinté, látta: mikép a bitortott népszerűségét vesztett túlzópárt, piszkolódás és gyanúsítgatás fegyvereivel, előbb szantszándékkal zavart okozván, — e miatt a gyűlésnek eredmény nélküli szétosztatását eszközölni kívánta. Gyűlés után pedig engem is küldötteik által az egyezkedésre megkísértve, ellen esetben a legalacsonyabb rágalmakkali kiküldésével, s a mint ők mondák — minden előmenetelemnek ez által leendő megakadályoztatásával — fenyegetének. A K. L. által kívánt megkövetetésem czélja, nem alkuba bocsátkozás, (mert büszkeségét ismerve, tudom hogy inkább akár mire is később lett volna) hanem az egyeségre erőtetéstől megkímélésem vala, mivel mint ki is jelentém — illy ügyben egyes személy elhatározólag nem szólhat. — Látta tovább, hogy a rettenthetetlen bajnokok gyáva, ok nélküli félelem vértje alá buva, másnap, — tervök kivételére időt nyerni ohajtván — a békés gyűlésben meg nem jelenének; s e helyett pénzhajhászokkal futkosztatván be a várost, egy ezerért két ezret kötelezve, pénz-vesztegetéssel akarék visszanyerni népszerűségüket a jelenvolt nemességnél; de ez nem sikerülvén, bankotakkal ellátott emissariásokat a megyében szétküldözni, sőt a szomszéd Erdély nemeseit is megkísérteni hazafi bűnnek nem tekinték. — Látta mikép az ámitgatásokkal s az adóztatás eszméjének rám torlasztásával felhívott s a másodalispáni rendelkezéslől elszállásolt és megvendéglé néppel csütörtökön, a keddi napon félelmet szünetelt hősek a kortesek vállalkon „éjjenek“ közt jelenének meg a teremben; de a részükre behozott megyei nemesség, benlévő nemestársaitól a dolgok állását megértve, az ütközet helyén elpártolt, s egyedül a középszolnoki híres követválasztás alkalmával vitézkedett P. A. s a K. párt herculesze S. L. vezérlétek alatt álló közép-szolnoki botos nemesség, az ígért 10 ft szekér, és 1 ft-ból álló napi-bérlétek még ki nem kapva, — vala kész, nemesi jogait eladni, s más országbeli nemes társaik jogainak letiprására magát használtatni; — sőt a középszolnoki követ-választáson mindedig büntetlenül elkövetett vérengzést itt is gyakorolni akarván, bemenetelemkor előbb ösvényomni kívántak; de a helyet készítő megyei nemesség által e vesztélyből kimentetvén, mentémet hasíták fel hátulról. Anzonban nem késett a nemesis, és e birtoktalan, s e megyében szavazattal nem bírható népcsoport, herculeszével együtt, bár segedelmköre egy túlzó párti főbíró fegyveres hajdukkal rohaná meg a terem, (mely törvénytelen tetteért leendő megbüntetése más egyén által indítványoztatván, nem a vizsgálatig — mert a dolog a gyűlés színe előtt történvén, vizsgálatra szükség sem vala; hanem mivel Nkárolyból elshuhant, — kihallgatásáig, — felszólalásomra is elhalasztatott) kezdett és folytatott garázdalkodásaiért magukat csak a terem kivül, vagy is inkább otthon szedheték össze. Ki ezeket látta, — s ki tudta, hogy Szathmárban a korteskedés mesterségét egyedül a túlzó párt üzte és üzi jelenleg is; s ki tudja, hogy éppen azon nemes egyének, kikkel K. L. népszerűségét gyakorlá, kiket falunkint meglátogata, velök vendégeskedék, s kiket felizgata, s most 18 büntető kereset alatt levőknek bélyegzi, hogy éppen azok voltak-le képerül az alorczáf, s izgatásiba beavatva, tetteit a gyűlés színe előtt szemébe mondák, s a pengellére kiállíták. Ki már ezeket tudja, valamint azt is, hogy a túlzó pártnak csütörtökön este tartott conferentiájában a nkárolyi adózó lakosoknak a nemesség ellen leendő fellázításáról is szó vala; s ki ismeretes a megyének mult és jelen történeteivel, az minden további megfjítés nélkül is könnyen tudhatja: kit és kiket illessen a „nemzeti vesztély“ czikk, s az „öngyilkolás“ bélyege. (Vége köv).

Vidéki hírek.

Bácskában a mostani tél nemcsak hasonló az 1830iki nagy télhez, hanem talán még annál is

irgalmatlanabb; legalább tájunkon a hó átaljában három lányi magas, melyet egy rettenetes orkán f. hó 26kán este rettentő viharral kezdve 's 24 óráig szakadatlanul tartva annyira összehordott 's lesulykolt, hogy a közlekedés teljesen elvagyron zárva a helységek között még nagyobb bajjal 's teherrel mint az 1ső cholera idejében; minek súlyát a marha és juhok tartására nézve sok könnyes szemekkel látva érzik.

Pozsony febr. 1sőjén 1842. Milly élénk részvétre méltatja a közönség az ujdun alapított, f. e. jan. 3kán megnyitott pozsonyi takarékpénztárt, bizonyítja a lefolyt jan. hónapról hiteles forrásból vett tudósítás. Ugyanis. januar 3kától 31keig 478 részvényes 396 0 fr 49 krra menő összevet tettekbe, melyből 5 rendű kölcsönben összesen 4780 for. és 6 rendű kölcsönben összesen 19020 fr.; együtt 23800 fr. adatott ki; miszerint még 15810 fr 49 kr. p. készpénz van a pénztárban, mely már kölcsönre szinte fel van jegyezve. — Ezen minden várakozást haladó eredmény tanúsítja, nemcsak hogy ezen intézet a közönség teljes bizodalmát bírja, hanem hogy felállítása korszerű, 's a köz szükségnek megfelelő volt. — Bár a kezdet kedvező eredménye haladva gyarapodjék, 's így városunkra 's hazánkra azon hasznót szülje, melyet ily intézetek mindig 's mindenütt árasztanak

Franciaország.

Páris, jan. 23. A jan 20kai ülésben a követkamrában, így folytatott a felírás fölötti vitatkozás. Guizot úr beszéde után várni lehetett, hogy Thiers úr fog felkelni, a martius 1jének embere, az october 29kének embere ellen. 'S ez meg is történt; mert miután Valmy úr (ki ezelőtt egy ideig keleten diplomatikailag hivatalkodott) néhány szót szólott a tudósítóra nézve, kinek azzal hízelgett, hogy ő Palmerston lordot egyes controveristának ismérte el, de hogy a lord neki viszanozni fogja e dícséretet, ha látja, mikép csoportozza Dumont úr a tényeket 's milly következtetést húz belőlök; Thiers úr lépett a tribunere „Nem akar ő — úgymond — ellenvadakat emelni, bár azt igen könnyen tehetné; mert nincs szükség személyes viszátkodásra, 's még kevésbbé indulatoskodásra; a kérdést magában tekintve kell tárgyalni, hogy belőle hasznos igazságok meríttessenek, hasznosak a múlt, de még hasznosabbak a jövőre nézve. Arról sem akar emlékezni, mi közte és Guizot úr közt a múlt évben történt, nem akarván megújítani a régi vitatkozásokat, hanem csupán becsülete érdekében 's annak megmutatására szóland, hogy minden akkori állításai teljes és tényleges igazságként bizonyultak be. Oroszországra nézve becsületesen 's egyszerűn kell kimondani, milly viszonyban áll hozzá Franciaország. A restauratio idejében Oroszország Franciaországnak frigyese volt, a két uralkodó közt benső viszonyok állottak fen. 1830 óta megszünt frigyest lenni; az uralkodók közti viszonyok megszüntek. Ama villanszerű mozgalom, melyet Franciaország Európával közlött, Lengyelországban ellenlökésre talált: ekkor érzé Oroszország, hogy az ő, 's a francia érdekek közt, nem mondom, ellenszenv, de mélyen fekvő különbség létezik, 's azóta, noha nem ellenségünk is, de még is ellenzője lön befolyásunk 's politikánknak. Nekem, ki az angol frigyesszövetségnek pártive voltam, 's azt ma sajnálom, csak egy okom volt e szövetséghez hajlani, t. i. az oroszországi frigyesszövetség jelen lehetősége. Elismérem, hogy komoly érdekek szóltak ezen frigy mellett, de a lehetőség a helyzetből következett. Tapasztaltuk, hogy Oroszország kis és nagy ügyekben mindig gyámpontot kerestek Oroszországban Franciaország ellen, nem azért, mintha magokban véve ellenségesebbek voltak volna irántunk, mint Oroszország, hanem meg kell különböztetni a német népességeket a német kormányoktól. Önánítás nélkül hihetjük, hogy a német népességek sok rokonszenvvel viseltetnek elveink iránt, a képviselői rendszer elömenetel tőnek. Sehoh sínesenek Európában, legalább azon Európában, mely a Rajnától a Visztuláig terjed, sehoh sínesenek olly szelleműek, kik nem találnának természetesen olly kormányrend-

szert, mely az országot megkérdézi, és ügyeiben részt venni enged, mint ollyat, mely az ország minden érdekei felett ismételten módon határoz. De ebből nem kell azt következtetni, mintha ezen népességek olly jó akarattal viseltetnének Franciaország iránt, mint azt néha képzeljük; emlékeztetnél rögtön ellenünk fordulnak. Ez azon igazság, melyet el nem takarok. De a német kormányok közt egy sínes, mely Franciaországban nem látta előbb utóbb keletkezendő rettenetes ellenséget. 'S ez két okon alapszik: egyik a bírtok, másik az elv. — Mi az ozman birodalmat illeti, annak veszélyét nem az osztozni vágyó szomszédok nyugtalanságában látja, hanem a belső szakadásban, a két népesség folytonos harcában, melyeknek egyike, a görög, halad, másik, a török, süllyed. Kívánja a keresztények boldogulását, Görögországnak ezen teremtényét, mely korunk legszebb, legistelesteb műve, 's talán az utókorra nézve leghasznosabb; kívánja ezen görög nép boldogulását, mely az utóbbi események által, az ozman birodalomban létező egyellen rendszerített hatalomnak, t. i. a pápa hatalmának megsemmisítése által olly bátorítást nyert, melyet előbb nem bírt; kívánja szinte a szyriai keresztények boldogulását, kik török kéz alatt kormányozhatlanabbakká lettek; 's minden keresztény népességeket, a candiaiakat sem véve ki, kik Törökország egy szelétől a másikig összekötésben vannak, csak a perczet várva, mely emelkedésöknek kedvező leend. A törököket nem sajnálja, nem is reméll tőlök semmit; nincs nekik sem hadseregök, sem pénzüök, sem igazgatásuk; a civilizált törökök — ki tetszik azokon, kik Párisban voltak — földiek előtt csak nevetégeseknek látszanak. Egyébiránt hiszi, hogy az oroszok Konstantinápolyra mért terveikkel nem fognak olly igen sietni, 's hogy ők jól érzik, milly vehetetlen kérdés ez, mely alkalmasint minden cabinetet fel fogna bosszontani, 's hogy nekik ezt annál óatosabban kell tenniök, minthogy a lengyel kérdés nincs egészen kiegyenlítve; ő hiszi, hogy minél továbbra szándékoznak halasztani Konstantinápoly elfoglalását, de hogy utolsó rubeljokat 's utolsó kozakjokat is fel fognak áldozni, ha az forogna kérdésben: más bírja e Konstantinápolyt, mint a gyöngye zultán. Annál nevetégesebbnék itéli a tenger-szorosok elzárását, mert az oroszok Szabastopolban mindig hajóhadat tartanak készen, millyen lakonyásított tengeri legénységéből három nap alatt 20,000et szállíthatat Konstantinápolyba, 's mely csupán támadói, minthogy nincs védnivaló kereskedése, mely most, miután támadhatlannak nyilvánított, Damocles kardját lebegtetí Törökország fölött, — melynek ellensúlyául tehát csak egy angol-francia hajóhadat lehetne tenni, mely szabad be- 's kihajózással bírna. „Tegyétek föl, így szól ő, hogy Alexandriában folyvást angol hajóhad volna, 's hogy egy francia hadsereg folyvást az Alpesek lábánál volna, 's egy ausztriai hadsereg folyvást a Po partjain, minő lármát fogna ütni Europa ily állapot fölött, 's az oroszok iránt e nembel türelemmel van mindenki a fekete tengeren. A dardanellák elzárása az orosz versio, az orosz versiót pedig ti elfogadtátok, azt hívétek, hogy egyezések által tesztek valamit a kelet biztosítására; de ti csalódtok, mert csak a Hunkiar Skelessiben kötött egyezést erősítetek meg. Ezen szerződés Európának megsértése volt. Azonnal, hogy ismeretes lön, ovást tett Franciaország, és Anglia, 's meg nem történtnek nyilatkoztatok. Ez az oroszokat zavarba hozta, most ugyan azt létesítetek más alakban. Tudjátok é, mit mondott az orosz udvarnak nagy Fridrik, e hatalmas szellem, szeretném pokolbeli szellemnek nevezni, olly veszélyes volt ő Európának — midőn Lengyelhont elosztá: „Ezen Lengyelország, úgy monda ő, nem él többé; mélyen süllyedt a fejtelenségbe; mindnyájunknak akadályunkra van; vegyem mind együk belőle egy részt.“ De egy nagy gát vala az útban, 's ez Franciaország volt. Tudjátok é, mit mondott e nagy Fridrik? Irva találatok azt mélyelmű, minden országnakra nézve annyira tanulságos emlékiratai közt. Tudjátok e tehát, mit mondott Fridrik? Franciaország alszik! Azért lehet Lengyelhont elosztani. Tudjátok e most, mi földözi az ozmán birodalmat? A ti erőtök. Tudjátok e, mi tarthatja azt fen sek

időig? A ti elhatározottságtok. Nyíltan szólok e szószekeken, hogy szavaim Franciaország 's Európán keresztül viszhangozzanak: azon nap óta, hogy e gondolat népszerűvé lesz Franczthonban, nem kellend tartani semminemű nagy bítorlás merénytől Európában, bármí oldalról jőjön is az; Franciaország maga hathatósban védheti Törökországot, mint imez egyezések, melyek nektek csak örüül szolgálhatnak, hogy kivergődjétek helyzetetekből, de a végre meg kell mutatnotok, hogy Franciaország magában erős, 's nem kell erjét frigyársaiban helyezni. Számszerinti erőnk valami ugyan, de semmivé lesz morális erőnk nélkül a többi hatalmasságokkal egybehasonlítva. Mi Európában erősek valánk, mivel mellettünk vala a jog. Fáj ugyan e szószekekről azt hallani, hogy Franciaország mellett nem mindig volt a jog. Nem, a nagy harcban, mely ötven év előtt keletkezett, mindig mellette volt a jog, (!) mivel eselekvényeinek legjogosabbikában támadt meg, abban t. i. hogy alkotmányát változtassa, 's magát azon jogokkal ruházza fel, melyek már születéskor minden ember sajátai. Franciaország talán visszaelt erejével más statusokat megtámadva, de ki volt híva a sikra, a támadás kezdeménye a másik oldalról történt. Ohajtom, hogy ezt ne feledjék, főleg e szószekeken ne, 's főképen, ha azon tiszteletben részesülünk, hogy Franciaországot a világ szemé előtt képviseljük. Tudjátok, én becsülöm bátorságtokat, komoly órákban, midőn eselekedni kelle, bátrának láttalak titeket, igen is, becsülök benneteket, de ismerjétek el, hogy több bátorság kell e szerep játszására, melyetek itt játszom, mint ahoz, melyet ti e padokon játszotok. Szóljatok békéről olly országhoz, mely elragadtatik a dícsőség mámorától, ne szóljatok hozzá háborúról, de szóljatok nemzeti nagyságról, érdekekről, jóvendőről olly néphez, mely bizonyos perczekben talán esökkenni engedí régi bátorságát. Mi engem illet, én hiszek hazámbanjés soha meg nem szüntem abban hinni. Azon erő, melyet rajta megismertem, lelkének ereje, mellyről meg vagyok győződve, melynek néhány hónapig tanúja voltam, midőn egész Europa ellenében nem süté le szeméit, azon erő az, melyben az enyim is központosul, mely őt fentartandja végzetéig. 'S ez ad nekem bátorságot olly igazságokat is mondani, melyek talán kellemetlenek, ámbar azon vagyok, hogy mérsékelt alakban adjam elő. Bármí kellemetlenné 's lehetlenné tegyen is ez engem, még is állhatatosan azt mondom hazámhoz: emlékezzetek egykori nagyságtokról, 's legyetek bátrak tőbbet tenni, 's elkészülni azon eseményekre, melyek fejegethettek titeket.“

Beszédét hosszú ingerültség követe. Miután ez lecsilapult, fölkel Passy úr a miniszterium védelmére. De ő ebben nem igen szerencsés, mert midőn a külhatalmasság ellenében helyzetét megvilágosítaná a végből, hogy megmutassa, mikép egyiköknek sínes ellenséges érdekek, Oroszország említésénél azon kifejezés síkamlek ki ajkain, hogy nem kell feledni, miszerint Sándor császár 1815-ben Franciaország fölött kinyújtá védkezét. Erre azonnal morgás vihara támad. — Berryer úr beszédével botrányos színi jelenetet okoz hazafiú pathosszal így kezdvén: Tegnapp hallék valakit egy nemes érzésű népről beszélni, 's éppen az beszélt, kit e népnéki követsége alkalmával a lehető legnagyobb sértés ért. Ma egy külföldi miniszter jóakarójáról 's loyális jelleméről hallék szólani, ki ámitott minket 's az alkudozások alatt velünk rút játékat üzött. Éppen most Oroszország uralkodójáról hallék beszélni, ki más időszakban Franciaországot pártolása alá vettek mondatik. Hogyan, uraim! Franciaország pártfogolás alatt? soha! soha! Dubois ur: Isten után az angol kormányzó herezegnek köszönöm koronám. Ez olvasható XVIII. Lajos proclamatiojában, midőn a Bourbonok Franciaországba visszajöttek. Berryer úr: Mondom, hogy fájdalmas érzést gerjeszte bennem hallani kénytelenítettvén, hogy Sándor császár 1815-ben Franciaország fölött védkezét terjeszté ki. Számos szövege: Nem Franciaország fölött, hanem a letett királycsalád fölött. E pártfogolás szükség esetén meg is engedtetett. (Leírhatlan zsbongás) Berryer úr: Ezen félbenszakasztások elem ijesztenek engem. Hagyjatok beszélnem... rajtam a szólás sora, — senki kedveért sem lépek le... (A

vihar némileg zavarok enyveségomat, kamrát, nehus 13kai erősítésének nekünk Egorozsországnak érdekek magmondja: meg kifejezést, 's azt visszatörvén: a polgári (sen) 1815d generálokatszek előtt; zám számá elvet, minmezém azt lötti viatkok folytatott de még eddőség számos Berryer úr 13 éves szóbenyomások Három javuln kívül m

A lehireink egésmapi hireivel valósul, hteségeket szedés-esőkszek és lezfégyverek h végekép m Kaukázus szágban nap

Még evak ellen a status márendelkezhe dig törvény azokat bármte; mert voinné a sok Sz. László is, qui res interventus ismét Kálmáster potest strare.“ És ban kezé a lán felszólal szónok — Mnak szemérmány ellen é a szónok szóltott, 's a koztatta? H, Collectio R Pesten, B megláthatja egyedül, — ország. — támadta mezon okbul, egyházi javkormányt, erről egy sz Miért nem s jogainak me kormány az tesz róla e kinti adózás jövedelmeit papság ezek 60., 1723: ja, hogy,

vihar némileg csillapul) Félbenschakasztások, rágalmazó emlékeztetések, történelmi adat-idézetek meg nem zavarnak engem. Érzem férfiai 's polgári méltóságomat, 's ez érzetet meg is fogom öni. Kérem a kamrát, ne mondja a kormánynak azt, hogy a július 13-ai egyezményben az oszmán birodalom megerősítésének szándékát látja. Nem mondom: mit nekünk Egyiptus? Hanem azt: gondoljátok meg Oroszország növekedő befolyását, 's Angliát, ezen érdekek magasra áradhatnak; azért Franciaország mondja: megállj. Passy úr: A kamra hallá a kifejezést, mely ajkimról lesiklott. Tévedés volt, 's azt visszavonom. Berryer felhasználá azt rögtön; nem használhatta volna másképp is? Pistorius úr: Örülök, hogy Berryer úr szívében még a polgári érzés uralkodik. Berryer úr (hevesen) 1815-ik évben Parisban a Waterloonál vívott generálokat 's főúrszereket védelmezem a haditörvényszék előtt; én nem menék Gentbe... Ha hazám számára hasznosnak itéltem valami kormányelvet, minden személyes tekintet nélkül védelmezem azt. Így végződött be a keleti kérdés fölötti vitalkozás. — A követkamra 24-kei ülésében folytatott a hajóvizsgálati jog iránti tanácskozás, de még eddig eredménytelenül. A kíváncsi közönség számosan jelent meg a karzatokon. Fő szónok Berryer úr vala; a tengerek szabadsága volt ingerlő ékes szólásának nagy themája, mely mélyebb benyomásokon kívül gyakori morgást is gerjesztett. Három javaslat volt most szőnyegen, a Billaut-félen kívül még kettő, Lacrosse és Lefebvre uraké.

Orosz- és Lengyelország.

A lengyel határról, jan. 18. Legújabb híreink egészen ellenkezők a francia lapok minapi híreivel a kaukazi háborút illetőleg, 's nem valószínű, hogy ott az oroszok ismét tetemes veszteségeket szenvedtek volna. Atalában erő 's lelkesedés-csökkenést vettek ez évben észre a cserkeszek és lezghák részéről, mit az angol izgatás és fegyverek hiányának tulajdonítanak, — melyek ha végkép megszűnének, nem sokára az oroszok a Kaukaszus uraivá teendik magokat. — Lengyelországban napról napra jobban oroszodnak az ügyek;

Papi javak.

(vége.)

Még egy ellenvetés hallatszott az egyházi javak ellen a tanácskozás terében; az t. i. hogy a status már rendelkezett azokról, tehát most is rendelkezhetik. — Igaz, kitűnő gondja volt mindig törvényünknek az egyházi javakra, midőn azokat bármilyen ürügy alatt elidegeníteni nem engedte; mert voltak elidegenítések a viharos időkben: innét a sok helyreállító 's ovó törvények, mint Sz. Lászlóé (Decret. I. c. 23. Trip. I. tit. 10) „ne is, qui res suas, aut praedia Ecclesiae dedit, alul interveniente causa ea subtrahere audeat“ és ismét Kálmáné (Decr. I. c. 1.) „sed neque Rex noster potest ab ecclesia auferre bona, vel sequestrare.“ És azért, midőn a kormány a mult században kezét a szerzetes javakra tette, minden részről felszóllaltak a vármegyék. Még is egy tisztelt szónok — M. — sz. L. ur nógatva hánytá a papságnak szemére: „nem de — ugymond — akkor a kormány ellen nem szólott a papság?“ Hát nem tudja é a szónok ur, hogy az egész catholikus ország szólott, 's azon merényt törvénysérelemnek nyilatkoztatta? Ha nem tudja, olvassa meg a diák munkát: „Collectio Repraesentationum“ czím alatt, mely Pesten, Budán és Kassán 1790-ben megjelent; megláthatja ebből, hogy szólott, nem a papság egyedül, hanem a törvényhatóságokból alakult ország. — De legyen szabad kérdezni: miért nem támadt meg a status a kormányt ugyan akkor azon okból, hogy az ő jogait tapodta, midőn az egyházi javakra kezét tette; minthogy azok nem a kormányt, hanem az egész statusot illetik? Pedig erről egy szó sincs azon lelkes fölterjesztésekben. Miért nem szól, vagy tesz hatósan a status az ő jogainak megtapodása tekintetéből róla, mikor a kormány az egyházi javakat osztogatja? miért nem tesz róla ezen okból, midőn azon javaknak évenkénti adózásai, vagy megürülés esetében azok egész jövedelmét a királyi pénztárba szivároztatja? A papság ezekre nem szól; mert az 1497. 67. 1715: 60., 1723: 71., 1791: 23. P. I. tit. 11 szerint tudja, hogy, „Supremus et universalis Patronus est

minden nyilvános pénztárakban rubel és kopek szerint számítanak, 's a császári posta minden távolságot verst számra jelet ki. Azon felül 3 ezüst rubelnyi bankjegyek is bocsátottak közre, melyek értéke 20 lengyel forintot tesz; felírásuk orosz és lengyel nyelven van, 's a jegyek csinosak. A hátoldalán értékök német, angol és francia nyelven is ki van téve. — Varsóban e télen nagy mulatsági élénkség uralkodik. A város mindinkább népesül és szépül; lakói száma már is 140,000-re hágott.

Ejszakamerikai egyesült státusok.

Jan. 21-én Cambridge vitorlás rakha, ó Liverpoolba érkezett, mely jan. 3-án hagyá el New-Yorkot; hozott hírlapjai nem sok újat közlenek. A New-York Herald szerint mindinkább elnyészett azon valószínűség, hogy Tyler elnök pénzforgási terve törvény erőre emelkedjék. A kormány kincstárában nagy a szükség, minthogy a tőkepenzesek nem akarják a 12 millió dollárnyi státuskölesön egész összevét aláírni. A kincstári hiány 600,000 dollárnál többre tétetik. Ennek következtében a congressus tagok nem kapják ki napdíjait, sem a statushivatalnokok évdíjait. A képviselő kamra folytatá a tarifa fölötti vitát Clay úr erősen rajta van, hogy az elnöki veto korlátoztatását kivihassa.

Vegyes közlések.

— A sevillai egyetem tanulói elhatározták, hogy Hük Fülöp idejébéli „sombbrero“ nevezetű régi szüles, tollal díszített spanyol kalapot viselendnek, mi nekik igen furesán fog állani. — A Seine folyón január 21-d. ismét akadálytalan volt a hajózás, melyet a jég ezelőtt gátolt, de azóta tán ott is meggyült a jég. — Parisban minap karddal vitt párbajt két — hölgy! A deli harcsozók, kiknek szelleme, szépsége 's dívat-díszök egyiránt ismeretes, szerelmi ügyben veszték össze, minek következtése ellenséges összeütközés lön. A hölgyek egyike megsebesült, de úgy halljuk, a seb nem veszélyes — (Gal. Mess.)

— Regensburgi, jan. 22-ről szóló tudósítások szerint hg. Esterházy Pál Londonba-utaztában jan.

11-d. e városba érkezvén, ott megbetegült. A hgné, férje gyöngélkedő állapotjáról hírt vevén, szinté oda utazott.

— Stockholm jan. 14-d. A király elutazása február 2-ára halasztott. Néhány ló a kir. istállókól már e hónap 10-d. elküldetett a Christianiába vezető útoni állomásokra.

— Konstantinápolyban szigorú tilalom adatott ki a ruhafényezés ellen. Jelesen lengyel cifra öltönyöket, minők 1500 sőt 2000 piasterbe is kerülnek, nem szabad alsóbb rangú hivatalnokoknak viselni, csak pasáknak, 's ezekkel egyfokú személyeknek. — Más parancs is hirdettetett ki, mellyel fogva minden rajah köteles, 's ezén himzett fekete R betűt (melyet némelyek egy idő óta elhagytak) okvetellen viselni; ki ezt egyszer elmulasztja, hat hónapra, kiismételve, egy évre bezáratik. — A török katonákali bánásmód most sokkal emberségesebb, — 's szolgálati idejük öt évre szállítatott le, holott ezelőtt holtiglani volt. A botozás igen ritka 's csak nagyobb bűnökre, minők a szökés, lopás, 'sat, szorítkozik. Egyik őrezredben mult évi auguszt havától mostanig egy katona sem botoztatott meg.

Ashburton lord jan. 28-án volt Londonból elindulandó, hogy Liverpoolban hajóra szálljon New-Yorkba utazandó.

Sir Napier Károly commodore a szyriai partokon esett háborúnak történetét írta, mellyben ő nagy részt vón, 's melly legközelebb meg fog lenni.

Sz. pétervári levelek szerint a császár a francia követség egész személyzetét meghívá az udvari bála, miszerint úgy látszik, hogy a vitakérdések kiegyenlítvők.

A francia cabinet veszélye annyira növekedett, hogy Lamartine ur föltétele daczára is, hogy a fölírás fölötti vitalkozásokhoz nem szól, jan. 24-én a szósékre vala lépendő a cabinet védelmére.

Strassburgban jan. 20-kán az egyetemi épület teremében előkészítő ülés tartott a francia tudósok congressusa iránt Dr. Bruch, protest. vallásu theologiai dekan elnöklete alatt; 94 tag jelent meg.

Ö R.

Rex; tudja, hogy Verböczy I. R. 10. cz. 3. § szerint „Cunctorum quoque Dominorum Praelatorum et Virorum ecclesiasticorum Princeps ipse noster verus pariter, et legitimus successor est.“ De az egyháziak elleni ezen törvényeket már ismerni nem akarják; és nem is csak „pium desiderium“, hanem alkotmányos elv gyanánt mondják ki, hogy az egyházi javak a status javai; mert azokról már a status rendelkezett. Tehát miért nem rendelkezik ma is ő, hanem a kormány? és mikor ez rendelkezik, a status miért nem szól, vagy tesz valamely sikerest róla? —

Intézkedett igenis a status, vagy is a törvény a papi javaknak sérthetetlenül fentartására, de nem elidegenítésére: így pedig mellyik jószág az hazánkban, mellyről nem intézkedhetnek a törvény? Hát miért állunk annak paizsa alatt?

Az amortisatio törvénye sem mutatja a statusnak egyházi-javakról intézkedését: mert az azt mondja, hogy több jószágot az egyháziaknak szerzeni nem szabad; de nem parancsol azokkal, melyeket már bírnak; annak is pedig azon okát adja a törvény, mert az egyházi kezek, holt kezek; — azaz: azokból mit sem vehet senki vissza; ez pedig azt mutatja, hogy igen is erősen bírják, a mivel bírnak. Azért bölesen mondta S. B. — th ur, hogy e törvény éppen az egyházi javak erős birtokára mutat. Különbözn pedig, ha az egyháznak több birtokot nyerni nem szabad, akkor neki adni sem szabad: tehát vagy az ajándékozó és eladó nemeseknek is úgy mint az egyháziaknak joguk meg van szorítva: vagy egyiké sincs. — Illy ovó, vagy tiltó törvények számtalanok; mint p. o. senki aranyt, ezüstöt, 's egyéb érczet az országból kine vigyen (Sigism. D. II. art. 15) arany 's ezüst veretten is ki ne vitessék az országból (Ulászló D. I. lt. 32. Lajos II. D. II. a. 13. 1548. a. 51. 1618. a. 46. 1659. a. 72 §. 3. 'sat) sőt hittelenségi bűnben marasztaltatik, ki a harminczadosoknak tudtával 's egyezztésével aranyt, ezüstöt kisikkaszt az országból. (Ulád. D. II. a. 32. 1723. — a. 9. 10.) és még is azért a világi nemesek nem urai é saját javaiknak? De még az

is igaz, hogy némi terhelési módon is intézkedett az ország az egyházi javakról; azonban miképp ezt egy fényes-érdemű szónok fő t. F. — 's F. ur ritka lelkesedéssel fejtegette, — csak a hazának rendkívüli, nagy szükségében, p. o. az 1518-ki bácsi gyűlésben, a Korona javainak visszaváltására: vagy a mohácsi veszély után az iskolák fölépítésére. De hisz illy esetben nem intézkedhetik é a status egyéb javakról is? Ki fogja a hazának megtagadni a hatalmat, midőn annak végső szüksége, szabadsága veszélyeztetik, hogy fiainak javaihoz ne nyulhasson? Az anya tehát, mig virágzik ereje, — tartozik táplálni gyermekeit, de ha erejéből kimerülve lankad, akkor a gyermekek nem tartoznak őt ápolgatni? Csak egy rút önző, — és nem honfi — felelhetne erre, nem-mel. De vajjon most illy kimerített sorsban látjuk é hazánkat? látjuk é illy vég szükségben anyánkat? Itélje meg maga az Igazság.

Igy tehát akármit forgatjuk alkotmányunkat, abbul sehoggy ki nem csikarhatjuk még eddig azt, hogy vele rokon elv legyen ez: az egyházi javak a status javai; annál kevésbbé azt, hogy azokat az egyháziaktól el kell venni.

Már hogy alkotmányunk ellenére is, a körülmények nem olly erőszakos, mint fentebb említém, hanem csak természetes változásával, van é a statusnak, a nemzetnek, azon nagy regeneratói, v. ujrászületési jogánál fogva, melly szerint ő mint élő test és lélek, törvénye pedig mint ruhája és hüvelyé tekintetik, mellyet ő bel élet erejénél fogva inségei szerint levethet; — illy tekintetből mondom, van é a nemzetnek hatalma; 's ha van, kell é, és milly módokon és feltételek alatt az egyházi javakat elvenni? ez mar egészen más kérdés, mint az: hogy ősi alkotmányunk szerint tehetni é ezt? mert ezen kérdésben a nemzet visszanez a mult idők-szülte törvényekre; amaz ujrászületési kérdésben pedig előre tekint: abban ruhájával, hüvelyével fedezve, — ebben levetkőzve, de még is ön erejében ép, vizsgálódik. Ennek megfejtésére komoly fontolás é hideg párttalanság kívántatik. S. F. K.

H i r l ő.

H i v a t a l o s j e l e n t é s e k.

Guttman József és társa elleni esődper
(Határnap Pest aprilis 5ke 1842.)

2) 2828. 1842. Pest városa tanácsának tudósítása szerint Guttman József és társa keblebeli ékszerárusok hitelezői esődületének határnapja 1842 évi aprilis 5re tüzetvén ki, 's tömeggondnokká Schiller Károly, perügyelőül pedig Gozsdu Manó hités ügyvédek neveztetvén, ugyan ez kihirdetés végett megíratik. Költ Boldogasszony hó 25ik napján 1842 évben. 3)

Vakkenhousen Lajos elleni esődper
(Határnap Szekesfehervár martius 11ke 1842.)

2) 2849. 1842. Fehér vármegye törvényszékének jelentése szerint Eresi uradalmi volt lovászmester Vakkenhousen Lajos hitelezői esődületének határnapja 1842 évi martius 11kére tüzetvén ki, ugyan ez kihirdetés végett megíratik. Költ Boldogasszony hó 25ik napján 1842 évben. 3)

Hassenstab János elleni esődper
(Határnap Pest martius 21-ke 1842.)

2) 3211. 1842. Pest városa tanácsa jelentvén, hogy Hassenstab János kereszty keblebeli kereskedő hitelezői esődületének határnapját 1842 évi martius 21kére tüzte ki, 's tömeggondnoknak Steinbach József kereskedőt, perügyelőül pedig Szekes Mihály hités ügyvédet nevezte, ugyan ez kihirdetés végett adatik tudatul. Költ Boldogasszony hó 25ik napján 1842 évben. 3)

Matus János elleni esődper.
(Határnap Nagybánya april 30ka 1842.)

2) 3250. 1842. Nagybánya városa tanácsának tudósítása szerint, néhai Matus János záros tömge ellen folyamathba veendő esődpernek határnapja 1842 évi april 30ra lévén kütüzve, perügyelővé Torday István tisztí főügyész, ideigleni tömeggondnokká pedig Szikszay János árvák gondnoka neveztettek ki; — mi is kihirdetés végett adatik tudatul. Költ Boldogasszony hó 25ik napján 1842 évben. 3)

Acházi Mátyás elleni esődper
(Határnap Pápa martius 5ke 1842.)

2) 3578. 1842. Veszprém vármegye jelentése szerint környékeltetés végett ezennel tudatul adatik, hogy szabados Pápa mezővárosának tanácsa keblebeli Acházi Mátyás posztós mester ellen esődületet rendelvén, a hitelezők megjelenésére f. é. martius 5ik napját határidőül tüzte ki és tömeggondnokká Bischitzky József tanácsost, perügyelővé pedig Tóth Lajos ügyvédet nevezte. Költ Boldogasszony hó 25ik napján 1842 évben. 3)

Lányi János elleni esődper
(Határnap Ipolyságh martius 4ke 1842.)

2) 3579. 1842. Kebelszerte leendő kihirdetés végett ezennel tudatul adatik, hogy Hont vármegye törvényszéke tesztéri lakos Lányi János mézárós ellen esődületi pert rendelvén a hitelezők megjelenésére f. é. martius 4ik napját határidőül tüzte ki azzal, hogy tömeggondnoknak Mátys Adolf rendszerinti esküdt, perügyelőnek pedig Labody Imre hités ügyvéd neveztetett legyen. Költ Boldogasszony hó 25ik napján 1842 évben. 3)

Stadler Mátyás, Brunner János, Fetter József, és Szailer Mihály elleni esődper
(Határnap Pest aprilis 18ka 1842.)

2) 3580. 1842. Pest városa tanácsa hivatalosan jelentvén, hogy polgári törvényszéke által keblebeli Stadler Mátyás, Brunner János, Fetter József, és Szailer Mihály mézárós mesterek ellen esődület indított, és a hitelezők megjelenésére f. é. aprilis 18ka határidőül tüzetvén legyen azzal, hogy tömeggondnokká Roch József, perügyelővé pedig Szalázár Károly hités ügyvéd rendelvén. Mi is szokott környékeltetés végett ezennel megíratik. Költ Boldogasszony hó 25ik napján 1842 évben. 3)

Szilassy Ferencz elleni esődper
(Határnap Pest majus 9ke 1842.)

2) 3592. Pest vármegye törvényszéke néhai Szilassy Ferencz hátramaradt tömge ellen esődület határozatván: a hitelezőknek megjelenésére f. é. majus 9ik napja tüzetvén ki azzal, hogy ideigleni tömeggondnokká Ketsé Péter megyebeli leveltárnok, perügyelővé pedig Ritter István ügyész neveztetett legyen. Költ Boldogasszony hó 25ik napján 1842 évben. 3)

J. G. Rudolf et Compagnie kereskedés elleni esődper.
(Határnap Pozsony aprilis 21ke 1842.)

2) 3770. 1842. Pozsony városa tanácsa jelentése szerint keblebeli J. G. Rudolph et Compagnie című kereskedés ellen esődületi per indított és a hitelezők megjelenésére f. évi aprilis 21ik napja határidőül tüzetvén ki azzal, hogy pergondnokká Schätzl András városi alügyész neveztetett legyen. 3)

Dávidsohn S. H. elleni esődper.
(Határnap Pest martius 14ke 1842.)

3) 2118. 1842. Pest városa Tanácsának tudósítása szerint Dávidsohn H. S. vagyonbukott keblebeli nagykereskedő hitelezői esődületének határnapja 1842 évi martius 14ére tüzetvén ki, 's perügyelővé Barabás Dániel hités ügyvéd, tömeggondnokká pedig Pollák Bernáth helybeli nagykereskedő rendelvén, ugyan ez kihirdetés végett megíratik. Költ Boldogasszony hó 18kán 1842 évben.

Nemzeti színház.

2) A nemzeti színházat igazgató országos választmány a nemz. színen előadandó eredeti drámai művek jutalmazása iránt következő állandó szabályokat hozott: a) Az illy eredeti drámai mű a nemz. színház igazgatóságának adatik át. b) Megvizsgáltván az e végre megkért magyar tudós társaság színi küldöttségének négy tagjából és három színész tagból alakuló biztosság által c) ha elfogadjatik: szerzője a második, harmadik és negyedik előadásból, levonván a napi költséget, a jövedelemnek egy egy harmadát, 's így összesen egy egész jövedelmet nyere rend jutalmul. d) Nyomatásban megjelent művek nem jutalmaztatnak e) A kéziratok tisztán, olvashatólag legyenek írva, lapozva és bekötve. f) A szerző a vizsgáló Biztosság előtt nevével elhallgathatja. g) Bérletszűnetben, vagy bérletfolyamban adassék-e az elfogadott drámai mű, az igazgatóság határozza meg. — Az eredeti operák és énekes boházatok iránt a választmány minden egyes esetben külön fog intézkedni. Pesten febr. 6kán 1842.

Szigligeti titkok.

Szerkeszti Jablanczy Ignác. — Nyomatja Trattner-Károlyi, uri utca 453.

Dikk Farkas elleni esődper

(Határnap Sátor-alja-Ujhely, martius 3ka 1842.)

3) 2412. 1842. Zemplény vármegye jelentése szerint néhai Dikk Farkas, Mádi izraelita hitelezői esődületének határnapja 1842 évi martius 3ra tüzetvén ki, ideigleni tömeggondnokká Káliczky István, Mád városa bírása, perügyelővé pedig Barna Mihály hités ügyvéd rendelvén, ugyan ez kihirdetés végett megíratik. Költ Boldogasszony hó 18ik napján 1842 évben. 3)

3) **Plovárts Péter** és neje **Plovárts Susanna** elleni esődper
(Határnap Pelsőcz február 22ke 1842.)

2413. 1842. Gömör vármegye törvényszékének jelentése szerint varboezi lakos Plovárts Péter és neje Plovárts Susanna ellen esődületi per indítván, az illető hitelezők megjelenésére 1842 évi február 21ik napja tüzetvén ki határidőül, és tömeggondnokká Szügyi Ferencz táblabíró, perügyelővé pedig Vitzány József hités ügyvéd neveztetek. Mi is híreszteltetés végett adatik tudomásul. Költ Boldogasszony hó 18ik napján 1842 évben. 3)

3) **Árvay Ferencz** és neje **Czobel Amália** elleni esődper.
(Határnap Pelsőcz február 23ka 1842.)

2414. 1842. Gömör vármegye jelentése szerint Rima-Szombathi lakos 's kereskedő Árvay Ferencz és neje Czobel Amália hitelezői esődületének határnapja 1842 évi február 23kára tüzetvén ki, és ideigleni tömeggondnokká Lenner Ferdinánd r. szombathi tanácsos, perügyelővé pedig Vladár Antal hités ügyvéd rendelvén, — ugyanez közhírré tétel végett megíratik. Költ Boldogasszony hó 18ik napján 1842 évben. 3)

3) **Agonás József** 's neje **Hoffmann Mária** elleni esődper
(Határnap Pelsőcz február 21. 1842.)

2415. 1842. Gömör vármegye jelentvén, hogy rozsnói lakos Agonás József 's neje Hoffmann Mária hitelezői esődületére 1842 évi február 21 napja tüzetvén ki határidőül, és ideigleni tömeggondnokká táblabíró Madarász András, perügyelővé pedig Englér András hités ügyvéd neveztetek; meghagyatik; hogy ezt keblezerte közhírré tétesse. Költ Boldogasszony hó 18. napján 1842 évben. 3)

Bobka Mátyás elleni esődper
(Határnap Pelsőcz február 21ik 1842.)

3) 2416. 1842. Kebelszerte leendő kihirdetés végett ezennel tudatul adatik, hogy Gömör vármegye törvényszéke Bobka Mátyás kövei lakos ellen esődületet rendelvén, a hitelezőknek megjelenésére f. é. 21ik 's több alkalmas napjait tüzte ki, 's tömeggondnokká rendes esküdtet Frenya Ráfielt, perügyelővé pedig Ján Mártont hités ügyvédet nevezte. — Költ Boldogasszony hó 18ik napján 1842 évben.

Szerecseny József elleni esődper megszüntetése.

3) 2417. 1842. Gömör vármegye törvényszéke jelentése következtében szokott kihirdetés végett megíratik, hogy vagyonbukott Rozsnói lakos Szerecseny József hitelezői esőd tömeget egy más közt felosztván, a esődper megszüntetett. Költ boldogasszony hó 18ik napján 1842. évben.

Kreiczl János elleni esődper
(Határnap Kecskeméth martius 4ke 1842.)

3) 2441. Pest vármegye első alispánjának jelentése szerint közhírré tétel végett megíratik, hogy Kecskeméth mezővárosának tanácsa Kreiczl János ellen leendő esődper megnyitására f. é. martius 4ik napját tüzte ki, pergondnokká tiszteletbeli alügyészt nemes Kun Lászlót, tömeggondnokká pedig nemes Kozma Jánost nevezvén ki. Költ Boldogasszony hó 18ik napján 1842 évben.

Nikolits Sándor elleni esődper
(Határnap Nagy-Becskerek február 21. 22. 23. napjai 1842.)

3) 2626. 1842. Torontál vármegye jelentése szerint, ezennel megíratik, hogy Nagy-Becskerek mező városának tanácsa által vagyonában megbukott Nikolits Sándor kereskedő ellen esődületi per rendelvén, 's a hitelezők megjelenésére f. é. febr. 21. 22. és 23ik napjai tüzetvén ki azzal, hogy perügyelőnek Vukov István, tömeggondnoknak pedig Szávits Pál város kapitánya rendelvén. Költ Boldogasszony hó 18ik napján 1842 évben. 3)

Arszenovits Miklós elleni esődperben
Tömeggondnok Kugler Lőrincz

3) 2627. 1842. Torontál vármegye törvényszéke jelentése szerint tudatul adatik, hogy miután Arszenovits Miklós török-beecsei kereskedő ellen indított esődperben tömeggondnoknak rendelt Rankovits József uradalmi kasznár e tisztet elvállalni nem akarta, Kugler Lőrincz szinte uradalmi kasznár a fönnevezett esődületben tömeggondnokká rendelvén. Költ Boldogasszony hó 18ik napján 1842. évben. 3)

3) **Schmidt Mátyás** és hitese szül. **Somogyi Borbála** elleni esődper
(Határnap Pest martius 2ik 1842.)

2809. 1842. Pest városa törvényszéke jelentése szerint vagyonukban megbukott Schmidt Mátyás kovács mester és felesége született Somogyi Borbála ellen esődület indított, 's a hitelezők megjelenésére f. é. martius 2ik napja határidőül tüzetvén ki azzal, hogy perügyelőnek Szajbely Frigyes hités ügyvéd neveztetett. Mi is kihirdetés végett megíratik. 3)

Hirdetmény.

2) Méltóságos szlavniczai gróf Sándor Mórincz ur ménese igazgatósága által közhírré tétetik; hogy f. 1842ik évi hágásra, ns Esztergam vármegyében keblezett Bajnai uradalomban kiállított eredeti arab, és telivér angol ménlovak alól meghatározott díjért hágni fognak, u. m:

Wrestler sötét pej telivér, ang. ménló, atyja Reveller, Waverley nagyatyja után, anyja Lisette, Hambletonian után, (by Waverley dandy Reveller, out of Lisette by Hambletonian) 12. aranyért.

Patrik sötét pej telivér, ang. ménló, atyja St. Patrik, anyja Brillante, 6. aranyért.

Maslum, fejr szürke ered. arab. ménló 6. aranyért. Az oda küldendő kanczák számára alkalmas istállók találtak, a megkívántó takarmány pedig a helybeli uradalmi tisztség által folyó áron leendő készpénzbeli megtérítés mellett minden készséggel ki fog szolgáltatni. Bővebb tudósítást kaphatni Budán Gróf Sándor házában, uradalmi középponti ügyészi hivatalnál. 3)

Megjelenik mányos és n. héten kétszer bation, két-közül minde apró betűjű

Szo

Mag Halálozás. krolog. — sai levél (velére a f. ban.) Czáfó dósítás egy métről (a ház 's bete B. nyilatko hadseregne

Fran hajóvizsgá mondó vitá Az újabb fontosságú szótöbbség

Nagy pély. — Nig egyesület K. natörvény-

Span cortes-ülés

Helv

Norv

ra. — Időj

Vegy

Ór. K

Agostontól.

Hirl

kelet. Dun

ME

Ö cs.

költ legf.

Simon sz.

szági k. vá

legkegyelm

A jenn

ségbe jött.

Budár

vén halan

forma szig

szükségesm

's ezt ime

minden es

kora

megfoszt a

és jóakaróit

túl könnyű

talán ön hi

sűrű és m

akarátját k

bocsánatot

Emlékezet

ajánlom ;

iránt Sziv

riségért 's

Akara

/. idezart

tőjüül szer

A fáj

éltető erej

a meglepet

után, hog